

STRAŽA

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 127.

Maribor, dne 27. oktobra 1911.

Létnik III.

Naš zadružni dan.

Včeraj se je vršila glavna skupščina pododbo-
ra spoštnejšajerske Zadrúžne zveze v Mariboru ob
navzočnosti nad 60 delegatov včlanjenih zadrug. To
zborovanje je bilo silno zanimivo, ker nam je podal
pododbor jasno sliko dosedanjega dela in razvil na-
črt za bodoče delo. Program bodočega dela obsega
ustanovitev nedejavnih zadrug in izpopolnitev že ob-
stoječih zadrug.

Ob 10. uri predpoldan otvori gospod dr. Ho-
h-n-j-e-c kot predsednik pododbo-
ra glavno skupščino, pozdravlja vse navzoče, osobito gospoda Antona Be-
leca, člana načelstva Zadrúžne zveze v Ljubljani,
gospode poslance Jožefa Ozmeča in Pet. Novaka ter
zastopnika kmetijske družbe v Gradu gospoda župa-
na Thalerja. Nato izroči predsedstvo gospodu po-
slancu Ozmeču, članu načelstva pododbo-
ra, ker je sam zadržan, prisostvovati celemu zborovanju.

Gospod župan Anton Belec predava zelo za-
nimivo o strojnih zadrugah. Zborovalci so z napeto
pozornostjo sledili predavatelju. Celo predavanje se
bo na splošno željo priobčilo v „Gospodarskih Novi-
cah.“ Po predavanju se je vnela zanimiva debata,
katere so se udeležili gospodje Ozmeč, Novak in Pu-
šenjak.

2. Nadrevizor V. Pušenjak poroča o delo-
vanju pododbo-
ra v letu 1910 sledeče:

Tretje leto delovanja štajerskega pododbo-
ra leži za nami. To leto je velepomembno za razvoj naše
zadrúžne organizacije, ker se je posrečilo izpeljati
sanacijo dveh po propadlih konsumnih društvih pri-
zajetih zadrug, ker smo težavne čase denarne krize
dobro prestali, ker se ni samo povzdignilo število na-
ših članic, temveč se je celo njihovo notranje poslova-
nje zboljšalo in ker se je, kar moramo posebej pov-
darjati, znatno povzdignil smisel za zadrúžništvo
med kmečkim prebivalstvom na Spodnjem Štajers-
kem. Kaj je vzrok tem veselim dejstvom? Naše za-
drúge so ustanovljene za ljudstvo in imajo ljudstvo
za seboj, v celem zadrúžnem delu se držimo ne gle-
de na desno ali levo, brez ozira na osebe itd., edino
veljavnih zadrúžnih načel, in izobrazujemo potom te-
čajev, okrožnih zadrúžnih shodov in predavanj za-
drúžne delavce in širimo smisel za zadrúžništvo.

Organizatorično delo.

Doba ustanovitev je za nami; živimo v dobi iz-
popolnitve cele zadrúžne organizacije. V letu 1910 so
se ustanovile samo 4 zadrúge in sicer 2 rajfajznovki,
1 posojilnica po sistemu Schulze-Delitzseh in 1 stroj-
na zadruga, razum teh pa je pristopilo k naši orga-
nizaciji 8 zadrug, vsled razdrúžitve odpadeta 2 za-
drugi. V celem štejeemo koncem leta 1910 že 103 čla-
nic na Spodnjem Štajerskem in sicer:

- 76 rajfajznovk,
- 13 posojilnic mešanega ustroja,
- 6 kmetijskih zadrug,
- 3 stavbinske zadrúge,
- 2 pašniški zadrugi,
- 1 osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeše-
vanja živinoreje,
- 1 mlekarska zadruga,
- 1 strojna zadruga.

Če primerjamo število rajfajznovk z številom
posojilnic mešanega ustroja, vidimo, da je rajfajz-
novk skoraj šestkrat toliko, kot drugih posojilnic. Če
pomislimo nadalje, da tudi večina posojilnic mešane-
ga ustroja posluje po rajfajznovih načelih, lahko pov-
darjamo, da sloni cela naša organizacija na solidnih
rajfajznovih načelih. Zadruga, ki bi bile le molzne
krave za par članov načelstva, katere bi donašale
velikanske dobičke posameznikom na škodo članov,
ni v naši organizaciji. Radi nesebičnega dela za
ljudstvo izkazujejo naše zadrúge velik napredek. V
letu 1910 se je znatno pomnožilo število članov, sta-
nje hranilnih vlog in čisti dobiček. V naši organiza-
ciji je bilo leta 1910 včlanjenih okrog 22.000 članov.
Stanje hranilnih vlog znaša 18.000.000 K, prometa
izkazujejo vse naše članice okrog 28.000.000 K, kar
je gotovo veliko, če se pomisli, da sta dve tretjini
članic pričeli delovati še le leta 1907 in naslednja
leta. Čistega dobička so napravile vse zadrúge nad
65.000 K.

Najbolj veselo pa je, da izkazuje naša organi-
zacija kljub denarni krizi, kljub dejstvu, da je mno-
go organizacij na jugu prišlo v huđe denarne stiske,
koncem leta 1910 okrog 2.000.000 K odvišnega denar-
ja in se gotovo lahko šteje, če primerjamo število
članic z številom članic drugih zadrúžnih organiza-
cij v Avstriji, glede odvišnega denarja med najboljšo
zadrúžne organizacije v naši državi.

nik na mnogih krajih, zlasti kot primarij v deželni
bolnišnici v Ljubljani, nabral lep venec telesnih do-
brih del, katerih mi sicer ne poznamo tako očitno,
toda pozna jih On, ki vse vidi in vse ve.

A blagi mož, čegar telesne ostanke smo sedaj
v grob položili, si je nabral tudi lep venec duhovnih
dobrih del. Ni šamo miloščina, dajati bližnjemu tele-
sne podpore in pomoči, ampak še večja miloščina je,
bližnjemu potolažiti in ublažiti dušo. In to je izvrše-
val rajni gospod doktor kot pisatelj. Koliko veselih
ur je napravil svojim bralcem, kaj sre je vnel za
najlepšo ljubezen, za domovinsko ljubezen, in koliko
drugih dušnih vrednosti in zbudil s svojimi spisi in
knjigami! Njegove povesti niso razdirale, ampak zi-
dale. Njegovi igrokazi niso sejali plevela in ljulike,
temveč kleno zrno. Njegovi podučni spisi niso hodili
na visokih koturnih učenosti, ampak po gladki poti
priproste razumljivosti. Zato pa bodo veljale pred
Bogom svetopisemske besede: Kateri so druge pod-
učevali, se bodo svetili kot zvezde.

Slednjich je rajni gospod doktor kot politik zve-
sto služil svoji domovini. Za pravice zapuščenega
naroda se je zavzemal z vso zgovornostjo in vstraj-
nostjo v vseh zastopstvih, v katerih je sočeloval. Pri
tem ga je vedno vodila ljubezen do domovine, ki je
značilna poteza njegovega krepkega značaja. To je
pokazal še kratko pred smrtjo. V petek dne 20. ok-
tobra opolnoči je zapisal v svoj dnevnik te zadnje be-
sede kot politično svojo oporoko: „O, večni Bog . . .
blagoslovi moj ubogi slovenski narod, da bo združen
z drugimi Slovani dosegljivi vzvišeni cilj, ki si mu ga
v svoji neskončni modrosti odločil v zgodovini člove-
štva!“ Človeku se zdi pri teh besedah, kakor da bi
videl očaka iz stare zaveze. Ti so imeli navado, da
so pred svojo smrtjo poklicali k bolniški postelji svo-
je otroke in otrok otroke, ter jih blagoslavljali in mo-
lili z razprostrtimi rokami nad njimi. Tako je rajni
gospod dr. Josip Vošnjak še pred svojo smrtjo prošil
nebeškega blagoslova na svoje bližnje in daljne ro-
jake. Ni mislil toliko na svojo smrt, ampak na živ-

Vsestranski napredek je posledica našega iz-
obraževalnega dela. Zadrúžna organizacija more le
tedaj napredovati, če ima v posameznih zadrugah na
razpolago sposobne funkcionarje. Radi tega prireja-
mo vsako leto jeden teden dni trajajoče zadrúžne te-
čaje, kateri služijo za odgojo tajnikov in voditeljev
zadrug, prirejamo jedendnevne tečaje za sestavo rač-
unskih zaključkov, v katerih določimo tajniki navodila
za sestavo računskih zaključkov, dva dnevnih tečajev
za nadzorstvo, da vzgojimo dobre člane nadzorstva,
okrožne zadrúžne shode v jedenajstih zadrúžnih o-
krožjih in predavanja. Tečaji za nadzorstvo so nova
uredba naše organizacije; priredili smo jednega v
Mariboru (16. in 17. novembra) in jednega v Celju
(23. in 24. novembra). Vsakega tečaja se je udeležo-
valo okrog 30 članov nadzorstva in se že kažejo vs-
pehi teh tečajev. Pri zadrugah, katere so poslale čla-
ne nadzorstva v te tečaje, se opaža, da je začelo nad-
zorstvo poslovati. Tudi letos se bodo priredila dva
taka tečaja in se bodo vse one zadrúge, ki lani niso
poslale članov nadzorstva v tečaj, pozvale, da to le-
tos store. Zelo priljubili so se okrožni zadrúžni sho-
di. Vršili so se v Petrovčah (23. oktobra), v Rajhen-
burgu (27. novembra), v Žerovincih (6. novembra),
pri Sv. Lenartu v Slov. gor. (13. novembra), v Šo-
štanju (20. novembra), v Ptujju (4. decembra), v Šmar-
ju (13. decembra) in v Poljčanah (18. decem-
bra). Na teh shodih so se opozarjali funkcionarji za-
drug na nedostatk. kateri so se pokazali o priliki
revizij, se je vršilo časa primerno gospodarsko pre-
davanje in živahen razgovor o raznih zadrúžnih v-
prašanjih. Tečaja za sestavo računskih zaključkov
sta se vršila v Celju dne 7. januarja in v Mariboru
dne 13. januarja in se je istih udeležilo skupno 40
tajnikov zadrug. Teden dni trajajoči zadrúžni tečaj
se je vršil v času od 10. do 13. januarja v Mariboru
ob udeležbi nad 50 mož in mladeničev iz celega Sp.
Štajerja. V drugem tečaju se je predavalo v bogo-
slovju zadrúžništvo in zadrúžno knjigovodstvo. Ra-
zun tega se je vršilo po nedeljah in praznikih 42 pre-
davanj o zadrúžnih in gospodarskih vprašanjih.

Revizija in delo pisarne.

V celem letu se je izvršilo 55 revizij. Mi stre-
mimo za tem, da bi upeljali vsakoletne revizije pri
naših zadrugah. Izmed 55 revidiranih zadrug je re-
vizija dognala pri 42 zadrugah, to je pri več kakor

ljenje in procvitanje svojega toliko ljubljene-
ga naroda. Ni se zmenil toliko za to, da gre on/ sam po svo-
ji telesnosti prahu in pepelu nasproti, temveč želel je
slave in povišanja svojim slovenskim bratom. Ta
patriarh z visolskega hriba je v duhu poklical slo-
vanske rodove k svoji bolniški postelji, ter klical ne-
beški blagoslov nad nje. Toda on je ravnal tudi kot
prerok. Preroki so večkrat v železni in prosivni ob-
liki napovedavali velike prihodnje dogodke, ki so se
potem uresničili. Preroki veliki možje so dobili ob
smrti čudno razsvetljenje od zgoraj, da so spoznali
velike prihodnje dogodke ter so jih izrazili v tesnih,
a jedrnatih besedah. Tako je gospod dr. Vošnjak v
zgorajni zabiležki v železni in prosivni obliki napo-
vedal veliko prerokovanje, katero naj vladar vseh u-
sod miločno uresniči!

Ta veliki mož s svojim velikim srcem leži mr-
tev pred nami. Naj grečo njegova dobra dela za
njim, naj mu Vsemogočni izpolni vse želje, prošnje,
molitve! Naj bo Kristus njegovo življenje in smrt
njegov dobiček!

Kot dušni pastir sem dolžan potolažiti žalujoče
sorodnike. Trije rodovi žalujejo za tem izrednim mo-
žem. Dva brata in dve sestri objokujejo svojega bra-
ta, edini sin in dve hčerki plakata za svojim dobrim
očetom, dva zeta in en nečak tožijo za svojim tastom
oziroma stricem, več vnukov in vnukinj ihte za lju-
beznjivim starim očetom. Naj vas tolaži pred vsem
okolnost, da je vaš najslavnejši sorodnik dosegljivo
lepo starost, skoraj do skrajnih mej človeškega življe-
nja, in da so bila njegova stara leta kakor lep maj-
niški dan v sredi jeseni, mladost v starosti. Naj vas
tolazi njegova človeško lepa in krščansko lepa smrt.
Brez hudih bojev in bolečin se je preselil mirno na
drugi svet. Za njim so se opravile maše za dušnico,
kakor je bil tudi spreviden s svetimi tolažili naše
vere. Naj vas tolaži tudi to, da mi vsi sočutimo z va-
mi. Vaša žalost naša žalost. Vaša izguba naša izgu-
ba. Glejte, to mnogoglavo množico, ki je spremljala
vašega in našega ljubljeneca na zadnji poti! Delijo

PODLISTEK.

Nagrobni govor dr. Jos. Vošnjaku.

(Govoril župnik Pankracij Gregorc.)

Zadnje soboto je bil lep in prijeten dan. Soln-
ce je toplo sijalo, jug je popihalval. Človeku se je za-
zdelo, da prihaja pomlad, da se umika jesen in da
se zima ne bo približala. Toda človek ne sme hvaliti
dneva pred večerom. Ravno večer tistega dne nam
je prizadel nepovračljivo škodo in izgubo. Vzel nam
je, pobral nam je gospoda dr. Josipa Vošnjaka . . .
Niso padale jutranje slane, ampak padal je večerni
mrak, ki se je zgoščal v temno noč. To noč je pora-
bila smrt. Bela žena je prišla okoli visokega hriba,
ni pogledala v dolino, ne v planino, ne v kočje blizu
nje, če bi je bil kdo drugi potreben, ampak šla je na-
ravnost v hišo, v kateri je ležal 7letni starček. Ti-
ho po prstih je šla, ni pokazala svoje grozote, niti
zamahnila ni s koso, ampak rahlo je položila svojo
koščeno roko na blago srce, ki je nehajno bito. Duša
je razvila svoje peroti, zapustila prsteno poobdo ter
šla daleč za solncem, v deželo svetlobe in luči, v
deželo velikih, večnih in srečnih duhov.

Tako je mirno v Gospodu zaspal gospod dr. J.
Vošnjak ob 19. uri zvečer dne 21. vinofoka 1911 in
ni ga več med živimi.

Zivljenje blagega pokojnika je bilo truda in de-
la polno. Ze kot zdravnik je imel mnogo posla. Saj
se svetopisemski izrek: „Uboge bodete imeli vedno
med seboj“, lahko naobrne v izrek: „Bolnike bodete
imeli vedno med seboj.“ In če je bolnike obiskovati
dobro delo, koliko bolj je dobro delo bolnike lečiti,
zdraviti, prenašati njihovo godrnjanje in vkljub nj-
hovim sitnostim lepo ravnati z njim. Lahko tedaj tr-
dim, da si je rajni gospod doktor kot vstevan zdrav-

tri četrtini vseh članic, povoljno, pri 26 izmed teh celo prav dobro poslovanje. Ostale zadruga, katere so izkazalo večje nedostatke, so večinoma že iste odpravile. Zadruga, katere izkazuje večje nedostatke, in zadruga, pri katerih se izvrši sprememba v osebi načelnika ali tajnika ali večine načelnstva, se revidirajo vsako leto.

Pisarna je imela dokaj dela; rešili so se vsi došli dopisi, po okrožnicah je klajala članicam navdila in nasveti; glavno delo pisarne, ki traja skoro šest mesecev, je zaključevanje in urejevanje knjig ter sestava računskih zaključkov. Za več kakor dve tretjini članic so se morali sestavljati računski zaključki.

Delo za gospodarski napredek.

Organizacija denarnega združništva je skoraj popolnoma izpeljana; po celem Spodnjem Štajerskem se razteza gosta mreža rajfajzovnk. S tem pa še naše delo ni končano. Z denarnimi zadrugami smo položili temelj drugim zadrugam, katere se bodo tekom časa, ko bodo člani vsi potrebni predpogoji, morale ustanoviti. V tem pogledu je važno leto 1910, ker se je v tem letu ustanovila prva strojna zadruga v Cirkovcah. Veliko pomankanje delavcev in podraženje delavskih moči nas sili k uporabi strojev kot nadomestila za delavske moči. Zanimanje za strojne zadruga se širi in je upati, da se bode v kratkem ustanovilo več strojnih zadrug na Spodnjem Štajerskem.

Živinoreja je najvažnejša gospodarska panoga na Spodnjem Štajerskem; živinoreja donaja našim kmetom največ dohodkov, na katere se lahko zanesejo. Dohodki iz živinoreje se še lahko podvojijo, če se ta gospodarska panoga povzdigne, kar je le zadržnim potom mogoče.

Samostojna Zadruga zveza za Sp. Štajersko.

Naša organizacija že šteje nad 100 zadrug, število pa narašča od dne do dne. Kakor v drugih državah, tako je tudi pri nas prodrlo prepričanje, da je treba zadruga organizacije decentralizirati. Stroga centralizacija je bila spočetka potrebna, ker bi brez centralizacije ne bilo mogoče ustvariti take organizacije, kakor je Zadruga zveza v Ljubljani, ki šteje nad 300 zadrug. Preveliko število zadrug, raztresenih po deželah, kojih gospodarske razmere so različne, pa ovira uspešno delo, radi tega se bodo ustanovile pokrajinske zveze. Ljubljana pa postane središče vsega jugoslovanskega združništva, v Ljubljani bo sedež tako nujno potrebne jugoslovanske centralne zadruga blagajne, ker se zelo dvomi, če bo mogoče ustanoviti državno centralno zadruga blagajno. Priprave za ustanovitev samostojne Zadruga zveze v Mariboru, katera bo sprejemala kot članice le štajerske zadruga, so v teku in se vabijo vse štajerske zadruga k pristopu. Samostojna Zadruga zveza v Mariboru bo za slovensko združništvo na Štajerskem ne samo gospodarskega, ampak tudi — narodnega pomena. Samostojna štajerska Zadruga zveza je potrebna tudi radi tega, da se omogoči popolnoma jednotno postopanje slovenskih spodnještajerskih zadrug v posameznih okrajih, oziroma okrajnih glavarstvih glede obrestovanja, odpovednih rokov za hranilne vloge, podeljevanja posojil, priklonovanja hranilnih vlog itd. Jednotno postopanje je potrebno z ozirom na neprestano hujskanje proti slovenskim zadržnim organizacijam.

pa z vami žalost tudi tisti, katerih ni tukaj. To žalovanje še dolgo ne bo utihnilo. Ko bo poslednja slovenska vas izvečela, da priljubljenega in priljudnega pisatelja ni več med živimi. Naj vas tolaži tudi misel, da gospod dr. Josip Vošnjak ni umrl, ker živi v svojih delih, ker bo živel v spominu hvaležnega ljudstva. Slednjih vas naj tolaži Bog sam, ki je oče vsega mišljenja in vse tolažbe.

Sedaj se pa poslovim jaz osebno in v imenu svojih stanovskih tovarišev od rajnega gospoda. Ti dragi Josip si nam bil svetovalec, tovariš, prijatelj! Ti se v življenju nisi hotel ločiti od nas, mi se pa ob tvoji smrti ne bomo ločili od Tebe. Naše prijateljstvo ne sega samo do groba, temveč čez ozke meje te gomile. Mi Te bomo ohranili v svojih srcih ter se Te spominjali v svojih molitvah in daritvah. Mi se Ti zahvaljujemo za vso prijaznost in ljubav, katero si izkazal nam, za vse dobrote, katere si izkazoval našemu ljudstvu. Mi Ti želimo: Sladko in mirno počivaj ob strani svoje soproge, ki je šla pred Teboj, da Ti pripravi prebivališče. Sladko in mirno počivaj ob strani svoje hčerke Zorkice, ki Ti je prišla nasproti kot svetlobel angelček ter Te zdaj vodi po nam še neznanih prostorih večnosti. Sladko in mirno počivaj v domači zemlji, katero si ljubil prisrčno ves čas. Mi pridemo za Teboj. In takrat na svidenje, na veselo svidenje! Poročevalec.

Dr. Josip Vošnjak si je že leta 1909 zložil napis za grobni spomenik. Vrstice se glasijo:

Zemljsko življenje
Nemir in trpljenje.
Smrt je rešitev,
Nova poročitev.

Truplo strahni,
Duh moj živi.
Plava v daljave
V neskončne višave,
Po Božjem obličju hrepeni!

Triletno delovanje pododborja in moč naše organizacije nam jamčita, da bo tudi samostojna Zadruga zveza v Mariboru dobro uspevala. Zanašajoč se na sodelovanje nesebično delujočih, požrtvovalnih funkcionarjev naših zadrug gremo z navdušenjem na nadaljno delo.

V debati je gospod Cerjak iz Rajhenburga stavil vprašanje o načinu ustroja bodoče samostojne Zadruga zveze na Štajerskem.

Gospod dr. Hohnjec je dal pojasnila o tej zadevi ter tudi osvetlil predpriprave, ki se vršijo.

3. Na predlog gospoda Krambergarja se izvolijo soglasno v načelstvo pododborja dosedanjí člani načelstva.

4. Nadrevizor gospod Vlad. Pušenjak poroča o vspehih revizije in razpravlja obširno o generalnih revizijah, o obnovitvi zadolžnic, o plačevanju obresti, o sprejemu članov, o podelitvi posojil, o poslovnih, o upeljavi novih knjig in sicer knjige za rentni davek in neposredne pristojbine, knjige za dolžnike in poroke in tiskovin za vsakokratni letni pregled vseh posojil z ozirom na premoženjsko stanje dolžnikov in porokov. Posebno opozarja članice v Posavju, da z ozirom na veliko zadolženost posestnikov v Posavju pred podelitvijo posojila natanko pregledajo izpisek iz zemljiške knjige prosilca, kakor tudi porokov.

5. Sprejmeta se sledeča predloga:

a) Vsaka posojilnica sme kot članice sprejeti le osebe, ki niso včlanjene pri kaki drugi zadrugi z nomejeno zavezo.

b) Načela Raiffeisenova, kakor tudi skrb za likvidnost naših zadrug zahteva, da navajamo posojilojemalce k temu, da plačajo vsako leto razun obresti vsaj 5—10% izposojene glavnice nazaj.

6. Pri slučajnostih poroča nadrevizor gospod Pušenjak o akciji za nakup živine na Češkem, katera akcija je v smislu odloka c. kr. poljedelskega ministrstva z dne 20. oktobra 1911, št. 43.860, radi tega onemogočena, ker se je kmetijska družba v Gradcu, ki je celo zadevo sprožila, izrekla proti nakupu živine na Češkem.

Prebere se dopis gospoda državnega poslanca dr. Benkoviča, ki se glasi sledeče:

„Ker se ne morem udeležiti glavne skupščine dne 26. t. m., zato priporočam, da se sprejme sledeči predlog:

V državnem zboru je poslanec Pantz stavil predlog, da se naj posojilnicam rajfajzovnkam v alpskih deželah, ki so trpele hudo škodo vsled živinske kuge, dovoli od države posojilo po nizki obrestni meri, ki se naj porabi v ta namen, da se ustreže nujnim kreditnim potrebam kmetovalcev, ki drugod ne morejo dobiti posojil; ta predlog je sedaj v odseku za draginjo v razpravi in je poročevalec poslanec dr. Verstovšek. Jaz sem temu priporočal, da naj ta predlog še s tem razširi, da naj se taka posojila daje zlasti z ozirom na Spodnji Štajer, kjer je kmečko prebivalstvo posebno trpelo vsled suše leta 1908 in 1909 ter nastopivše depekoracije; dalje radi nadprodukcije vina leta 1909 in vsled tega nastopivše krize v prodaji vina, radi slabe vinske letine leta 1910, ko je vinska produkcija znašala komaj 5—10% normalne produkcije, in končno radi živinske ter vsled te nastopivše zaprtije sejmov, in suše v letu 1911, končno pa radi splošne denarne krize, povzročene po-

sebo radi poloma Glavne posojilnice v Ljubljani. Kakor kaže, se boče denarna kriza na Spodnjem Štajerskem še povečala, ako se pravomočno po razsodbah ugotovi, da oni člani Glavne posojilnice, kateri niso sprejeti v odborovi seji, in teh je 95% vseh, sploh niso primorani prispevati k zgubi; tako je bilo že v dveh inštancah razsojeno in je pričakovati, da bo razsodbi najvišje sodišče potrdilo. V tem slučaju bodo vložniki Glavne posojilnice izgubili skoro vse svoje vloge, zlasti Zadruga zveza v Celju in nekaj drugih posojilnic na Spodnjem Štajerskem. Denarna kriza se zlasti kaže v tem, da so eksekucije na kmečka posestva, kakor tudi tožbe, v zadnjem času dosegle že strašno višino. Za vzgled naj služijo podatki okrajnega sodišča v Brežicah za čas od dne 1. januarja 1907 do dne 15. novembra 1911:

	leta 1907	1908	1909	1910	1911
mob. e sekucije	354	467	537	699	489
mobilarne prodaje	3	7	8	21	8
realne eksekucije	48	96	110	482	290
realne dražbe	3	1	7	66	14
tožbe Cb	323	383	347	524	382
tožbe e	267	256	344	504	345
tožbe M	293	329	319	465	211

Gotovo bi bilo upravičeno, če tukaj nastopi izdatna državna pomoč; zato priporočam glavni skupščini, da se o tem vprašanju sklene primerna resolucija ter pošlje kot peticija državnemu zboru in pa poljedelskemu ministrstvu, ker se bode zadeva v državni zbornici obravnavala v prvi polovici novembra že v drugem branju, in ob tisti priliki hočem tudi jaz govoriti.

Gospod Vlad. Pušenjak omenja, da je cela zadeva važna za Posavje, oriše tamošnje razmere in se na njegov predlog sklene:

Glavna skupščina spodnještajerskega pododborja Zadržne zveze v Mariboru dne 26. oktobra 1911 sklene sledečo resolucijo:

Visoko poljedelsko ministrstvo naj v smislu predloga gospoda poslance Pantza dovoli zadržnim zvezam v alpskih deželah in na jugu države nizko-obrestna posojila, da morejo po nizki obrestni meri podeljevati kreditne onim rajfajzovnkam, kjer se oglašna mnoge prosilcev za posojila. Ta akcija je potrebna radi tega, ker so primorani kmetje v alpskih deželah in na jugu države vsled suše leta 1908 in 1909 ter nastopivše depekoracije, vsled nadprodukcije vina leta 1909 in vsled tega nastopivše vinske krize, vsled slabe vinske letine leta 1910, vsled nastopivše živinske kuge in zaprtije sejmov iskati posojila, a ista težko ali pa pod zelo neugodnimi pogoji dobe. Nastala je tu in tam denarna kriza, oziroma še bo nastala, povzročena deloma po znanih zadržnih polomih, vsled katere ne morejo kmetovalci dobiti posojil, da, cela odpovedujejo se jim posojila, katera so v prejšnjih letih prejeli. Posledica tega so tožbe, mobilarne in realne eksekucije in dražbe, kar povzroča propadanje kmečkega stanu.

Ker se nikdo več k besedi ne oglasi, sklene predsednik z zahvalo gospodu županu Antonu Belecu za zanimivo predavanje in vsem udeležencem — krasno uspelo skupščino.

Zahtevajte list Straža!

6. Naj se le dobrim katoliškimi učiteljem v naših šolah službe podeljujejo.

7. Da se učiteljem nalaga, katehete pri verskem pouku podpirati.

8. Naj se v naše šole ne vpeljavajo brezverske učne knjige.

9. Po dokončanem 12. letu naj bi otroci 2 leti hodili v nedeljsko šolo.

Pri glasovanju so zborovalci vse resolucije enoglasno sprejeli ter naročili društvnemu odboru, naj jih predloži visokemu deželnemu šolskemu svetu.

Član Jože Kovač izjavlja v imenu starišev, da bodo le tedaj brez skrbi pošiljali otroke v šole, ako jih bo nadzorovala duhovska oblast. Potem popiše slovesnost koncem novodobnega šolskega leta.

Prvomesnik nadžupnik Jožef Rozman potem poroča o izidu avstrijske deputacije v Rimu: zakaj da so šli, kako se jim je godilo, kaj pravijo sveti oče (Pij IX).

Udanostno pismo, ki jim ga je izročilo društvo, so poklonili svetemu očetu ter izprosili apostolski blagoslov.

Gospod Kočmut nato jako stvarno utemeljuje, kako potrebno je, da se vpelje slovenski jezik v urade. Marsikateri poti in stroški bi se prihranili ljudem, ako bi se po domače pisalo. Nemcu se nemški, Lahu laški, le Slovence se dopisuje v tujem jeziku. Član 19 državne osnovne postave nam zagotavlja pravico, zahtevati slovenskih dopisov, torej zahtevajmo jih! Slovenskih dopisov pa od nemških uradnikov ne dobimo, zato prosimo za slovenske uradnike, ki jih ne manjka.

Govornik predlaga tri resolucije do visoke vladne, namreč:

1. Naj se glasom paragrafa 19 državnega tem. zakona vpelje takoj slovensko uradovanje po uradih med slovenskim ljudstvom.

2. Naj se zato na Slovenskem v besedi in pisavi slovensčine zmožni uradniki nastavijo.

3. Naj se uradne ure od osmih do dveh ali pa treh popoldne določijo.

Delovanje kat. pol. društva v Konjicah.

Koncem aprila in začetkom maja tekočega leta je prinesla „Straža“ par črtic o rojstvu in o rasti Katoliškega političnega društva v Konjicah. Morda bi koga zanimalo, zvedeti kaj več o tem nekdanjem delavnem društvu, ki je dne 25. majnika obhajalo slovesno svojo štiridesetletnico. Evo nekaj podatkov:

Po zimi in spomladi leta 1871 se je društvo kaj živahno gibalo; sledile so odborove seje druga za drugo z obširnimi točkami (29. prosinca, 19. svečana, 26. svečana, 16. sušca, 26. sušca, 30. malega travna itd.). Ravno tako pogostni in lepo vspeli so bili občni zbori. Prvega dne 29. prosinca 1871 in drugega dne 26. svečana smo že omenili. Dne 26. sušca 1871 se je vršil tretji zbor. Gostov in udov je bilo do 200; zanimivo je, da so se pridružile tudi žene (in menda dekleta!), ki prirejajo danes same krasna zborovanja. Obravnavalo se je ogromno gradiva, kar kaže, kako godno je bilo ljudstvo za skupne politične in gospodarske nastope. Prvi govornik, župnik Jožef Virk iz Loč, je razpravljal „o šolski postavi“, ter predlagal sledečo resolucijo:

1. Naj se odpravi šolnina, ker zavira obiskovanje šole, in daje preveč pisarij onim, ki bi jo morali pobirati.

2. Učitelje naj občina plačuje in če katera občina nima virov, naj se ji od okrajnega zastopa pomaga.

3. Otroci naj se ne silijo dalje v šolo kot šest let, ker drugače stariši predolgo ne dobijo otrok h delu, fantje potem prehitro k vojakom odidejo, in tako je predolga šolska doba kmetiji na kvar. In otroci s 14 leti so tudi preveliki, da bi hodili fantje in dekleta skupaj v šolo.

4. Naj se da našim šolam ime „katoliških šol.“

5. Naj se da katoliški cerkvi glede verskega pouka in kršćanske vzgoje ona svoboda in samostalnost, ki ji pripada po božjem pravu.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 25. oktobra.

Zbornica kaže v vsem lice korporacije, v kateri lahko izbruhne vsaki čas kriza. Razprave o italijanski fakulteti, ki se vršijo v zbornici in ki bi v kakem drugem času bile povod silnim izbruhom narodnostne zagrizenosti, najdejo le malo pozornosti. Okoli obeh glavnih govornikov, dr. Degasperija na italijanski in Wastiana na nemško-svobodomiselnih strani, se zbira le malo poslušalcev. Predloga se bo končno brez glasovanja odkazala budgetnemu odseku. Negotovo je še, ali se bo od tod zopet vrnila v plenum, ali pa jo bo zadelo ista usoda, kakor njene prednice. Akoravno se zanika možnost razpustitve zbornice, vendar se končno v teh nejasnih in nestalnih političnih razmerah ne ve, kaj prinese najbližji čas.

Trenotno se seveda trdi, da prenapeto ozračje, ki preveča zbornico, zamore postati usodno le ministrstvu. Na dolgo in široko se v raznih klubih razpravlja, da mora zbornica vendar enkrat izvesti reformo poslovnika, da mora odpomoči draginji in tako dalje. Vso krivdo na nerednih razmerah se zvrča na ministrskega predsednika. Gautsch bo gotovo jako rad prepustil težave svoje službe kakemu drugemu. Jako dvomljivo je pa, če bo po njegovem padcu in vsled tega neizogibnih nenaravnih koalicijah postala druga zbornica delazmožna.

Zbornica je danes vendar končala prvo branje italijanske fakultete in se je predloga, kakor smo že zgoraj omenili, odkazala budgetnemu odseku, kjer se bo odločevalo o njeni nadaljni usodi. To je pa prav gotovo, da Dunaj ne bo sedež italijanske fakultete.

Tudi Dulibičev nujni predlog glede gradnje dalmatinskih železnic je bil danes po desetdnevnih razpravah rešen in so bili vsi predlogi enoglasno sprejeti. Seveda je še veliko vprašanje, če bo to pospešilo dela pri gradnji omenjenih železnic.

Prihodnja točka dnevnega reda je prvo branje državnega proračuna in budgetnega provizorija, kakor tudi zaključka osrednjega računa za leta 1909 in 1910.

Konec seje je bil ob 14. Prihodnja seja 26. t. m. ob 11. uri dop.

Dunaj, 26. oktobra.

V parlamentu vre. Konferenca sledi konferenci, seja sledi seji, vse je razgredo in razburjeno. Smo zopet v toku, ko vse govori o kritičnem položaju. V sejnici žubori mirno in neprestano zgovornost raznih govornikov, toda pravega zanimanja ne more vzbuditi. Zanimanje je osredotočeno na kulturne in posvetovalnice raznih klubov in ministrov. Tu je nenavadno živahno življenje in vrvenje. Vsi razvzeti hitro voditelji sem in tja; stiskajo si roke, smehljajo se sladko, v resnici pa mislijo na nove spletke in intrige. Kako bi prišli iz zagate in kako bi njegova skupina lahko kazala na vspehe in se ponašala kot zmagovalka, to so problemi, ki mučijo posamezne voditelje in jim napravijo marsikatero neprijetno uro. Sedaj se išče in vari delazmožno parlamentarno večino. Rodilo se je že mnogo načrtov, toda nobenega se ni moglo izvesti. Še vedno smo tam, kot v pričetku parlamentarne kampanije in na ustnih vseh je vprašanje: Kaj bo? Vršijo se konference pri baronu

Tudi te resolucije so bile enoglasno sprejete z naročilom, naj se jih pošlje na visoko vlado.

Zapisnikar gospod Jernej Voh poda kratek pregled časovnih dogodkov, omeni mir med Francijo in Nemčijo, visoko vojno odškodnino, revolucijo v Parizu, ter preide na novoustanovljeno tiskovno društvo v Mariboru in osvetljuje njegovo važnost in potrebo.

Vse to je bilo delo enega zboru dne 26. sušca 1871.

Četrtemu zboru dne 30. aprila je predsedoval predsednikov namestnik, gospod Jakob Kline. To pot je prišel kot zastopnik politične oblasti c. kr. komisar dr. Wagner iz Celja. Zanimiva je pripomba: „Udov veliko manjka, žen se je preveč nabralo, se z lepim odpravijo.“

Med tem je bil odbor veliko storil. Resolucije na deželni šolski svet so se odpravile potom uredništva „Grazer Volksblatt.“ Dospel je tudi odgovor sv. očeta Pija IX. Na veliko soboto popoldne je gospod prvomestnik iz Rima po kn.šk. ordinarijatu v Mariboru prejel s Pijevo lastno roko podpisano pismo, datirano z dne 29. sušca 1871. Resolucije gospoda Kocmuta glede slovenščine v uradih se je poslalo ministrskemu predsedniku grofu Hohenwartu, da jih naznani vsem ministrom.

Na zboru dne 30. malega travna poroča tajnik o vsem tem, potem govori o dolžnostih in pravicah tiskovnega društva ter vabi k pristopu. Nato sledi važna točka zborovanja glede odstranitve c. kr. okrajnih glavarstev, ki pa se radi velike važnosti še prepusti nadaljnemu študiju. Zanimiva iz tega zborovanja je izjava tajnikova, ki priporoča vsem pričujočim, naj neposvečene govornike ravno tako pazljivo poslušajo kakor duhovnike. Vsak ud ima pravico pri zboru govoriti, če je od odbora dobil besedo, vsak društvenik ima pa dolžnost med govorom tiho se vesti, če se mu govore ne dopade, naj potem svoje mnenje očitno razodene. Ni le dobro, temveč naravnost treba je, da se kmetje tudi navadijo očitno go-

Gautschu in predsedniku Sylvestru, toda izhoda ne ve nihče. Če smemo sklepati po razpoloženju v najmočnejši skupini, v nacionalverbandu, potem postaja situacija vedno bolj kritična. Ta zveza je imela danes dolgotrajne seje, katerih zaključek je bil sklep, ki je položaj zelo poostiril. Nemški nacionalci namreč odločno odklanjajo češko zahtevo po dveh resortnih ministrih in pravijo, da so tudi drugi češki postulat kakor namestitev češkega sekcijskega šefa v vsakem ministrstvu, ureditev jezikovnih razmer, ustanovitev vseučilišča v Brnu itd. nesprejemljivi. Radi teh nemških sklepov je bila odpovedana seja, ki je bila določena na danes zvečer pri dr. Sylvestru. Dosedaj so se teh sej udeležili samo Čehi, Poljaki in Nemci, sedaj so pa stranke, zbrane na takozvanem „Sylvestrovem večeru“, sklenile pozvati tudi dr. Šusteršiča k posvetovanju o deložnosti večini v parlamentu. Nacionalverband je ta sklep odobril ter še vrhutega predlagal, naj se tudi dr. Ivčević povabi. Hrvatsko-slovenski klub še bo o tem sklepal, ali se njegov predsednik dr. Šusteršič sploh udeleži konference, ali ne.

V plenarni seji je bilo danes na dnevnem redu prvo čitanje proračuna. Kot prvi je govoril jako previdno dr. Kramar. Za njim so govorili še poslanci Fink v imenu krščanskih socialcev, dr. Hruban, voditelj katoliških Čehov, dr. Redlich kot zastopnik nemško-nacionalne zveze in slednjič naš poslanec g. Brenčič.

Brenčič govori.

Poslanec Brenčič je danes pri prvem čitanju budgeta prvikrat povzel besedo v državni zbornici. Okoli njega se je zbralo veliko število poslancev, ki so z zanimanjem zasledovali izvajanja enega najmlajših poslancev. G. Brenčič je mej živahnimi mejklici slikal trpljenje spodnještajerskih Slovencev. Naševal je krivice, ki se jim godijo od strani političnih, sodnih, davčnih in šolskih uradov ter na gospodarskem življenju. Svoja izvajanja je ilustriral s primeri svojega volilnega okraja, kar je naredilo govor splošno interesanten. Hrvatsko-slovenski klub bo svoje stališče do budgeta zavzel še-le v poznejšem času, ko bo političen položaj razjasnjen. Izvajanjem je sledilo viharno ploskanje.

Po Brenčičevem govoru je bil sprejet neki nujni predlog nemškega poslanca Groša ražli odškodovanja onih, ki jim prizadenejo kako škodo državni organi, in odkazan justičnemu odseku.

Pri nato sledečih vprašanjih je prišlo do ostre kontroverze med nemškim radikalcem (Heinejem in dr. Kramarom, ker je prvi psoval češke uradnike.

Prihodnja seja jutri dne 27. t. m.

Draginjski odsek.

V današnji seji je bil po dolgotrajni debati sprejet predlog dr. Verstovškega:

1. C. kr. vlada se poziva, občinske uprave mest in trgov podpirati in v sporazumljenju z njimi, v intereseu aprovizacije, po možnosti velike trge, z živili v prodaji na drobno oskrbovati in potrebno ukreniti, da se na več straneh vrši razprodaja; pri tem je treba skrbeti, da se za ubožnejše sloje v mestih oskrbi po potrebe mestne in tržke mesnice.

2. Poljedelcem in živinorejcem se dovoljuje, svojo živino prosto klati, če to dovoljujejo veterinarne-redarstvene določbe, ali če živine iz katerih koli drugih vzrokov ne morejo prodati. Zadruga za mesoprodajo naj vživajo tudi to prostost.

voriti; to potrebuje skoro vsak drugi, tretji kmet, če je v kakem odboru.

Gospod Iskrač razpravlja o novi srenjski postavi, kako bi se naj uredila. Njegovo mnenje je, da se naj napravijo mogočne občine. Male občine naj bi se zedinile, pa ne siloma, temveč vlada naj določi neka središča, občinam pa naj bo prosto, da se pridružijo enemu ali drugemu središču. Občine naj bi imele 3000—5000 duš. Županu naj bi se dale večje pravice, nego jih ima zdaj. Odbor (občinski) naj bi si volil upravnika, ki bi smel izgotavljati tudi notarska pisma. Z notarskimi pismi bi pa prišlo tudi nekaj denarja v občinske blagajne, kmetu pa bi se prihranila dolga pot k notarju. Zastupščine naj bi se delile pri občini. Pritožba ali rekurz naj bi se nastavljal naravnost na višjo sodnijo. Ta misel o večjih občinah je žela vsestransko priznanje zborovalcev.

C. kr. zemljknižni vodja gospod Kocmut je govoril o ženitvi brez občinskega dovoljenja. (Ehelizenz.) Ako se bo vsakemu dovolila ženitev, ne glede na to, ali kaj ima ali ne, se bo revščina le pomnožila, in občine slednjič ne bodo znale, kam z ubogimi otroci. Napačno je, županu pustiti preveč prostoro, da komu ženitev zabrani, pa nekaj mora vendar tudi občina imeti besede, če je dolžna za osirovele skrbeti. Visoka c. kr. vlada naj se poprosi, da občinam da nazaj pravico, pri nekaterih ženitvah, ki nikakor ne sočijo, ugovarjati.

Župan Zorko J. razmotriva, kakšne sadove naj prinašajo katoliška politična društva. Morajo: 1. nas v veri potrditi, 2. domoljubje v nas buditi in 3. nas napeljevati, da znamo svoje narodne in državljanske pravice o priliki tudi zahtevati.

Ko še tajnik nekoliko prebere iz brošure „Kakšne ustave je Avstriji treba?“, zaključil prvomestnik, ki je med zborom prevzel predsedstvo, zborovanje.

Prihodnji zbor se določa za 4. rožnika istega leta.

(Dolje sledi.)

S tem se varuje mesarska obrt, obenem pa je tudi producentom dana možnost, po zadržgah za mesoprodajo vnovčiti svojo živino.

Državni proračun.

Državni proračun za leto 1912 izkazuje sledeče številke:

Potrebščin 2.916.685.263 K, pokritje 2.916.990.343 K; torej izkazuje 305.081 K prebitka. Potrebščine se razdelijo: na najvišji dvor 11.300.000, kabinetna cesarjeva pisarna 191.650 K, državni zbor 4.140.243 K, državno sodišče 68.965 K, ministrski svet in upravno sodišče 4.466.000 K, prispevek za skupne zadeve 346.187.937 K, notranje ministrstvo 56.187.270 K, domobransko ministrstvo 101.507.310 K, naučno ministrstvo in kultus 113.313.687 K, finančno ministrstvo 866.527.065 K, trgovinsko ministrstvo 233.634.342 K, železniško ministrstvo 762.184.710 K, poljedelsko ministrstvo 61.467.307 K, pravosodno ministrstvo kron 89.338.286, ministrstvo javnih del 113.225.240 K, uprava državnih poslopj 4.500.089 K.

Iz Hrvaškega.

Ogrski brzojavni urad poroča.

Hrvaški ban dr. Tomašič je podal ogrskemu ministrskemu predsedniku svojo demisijo. Utemeljuje jo, da ne upa dobiti v saboru večine za proračun. Ogrski brzojavni urad poroča, da demisije vladar ne bo sprejel, kar se tudi v istini ni zgodilo.

Rusija.

Ruski državni proračun izkazuje za leto 1912 2.975.252.100 rubljev, torej blizu tri milijarde. V letu 1907, v prvem letu po rusko-japonski vojni, je znašal ruski državni proračun 2.582.500.000 rubljev ter se je torej v poslednjih petih letih zvišal za 392.500.000 rubljev.

Portugalska.

Portugalska križarica „San Rafael“ se je razbila pri Villa do Conde, severno od Porta. Posadko so rešili. Ob severno-portugalskem obrežju čivja strašen vihar. „San Rafael“ je bil zgrajen l. 1898. Ladija je bila dolga 73,8, široka 10,8 in globoka 4,3 metrov. Displacement znaša 1800 ton. Stroj je močan 400 konjskih sil. Republikanska vlada ima zdaj še štiri križarice: „Don Carlos“, „Adamastor“, „San Gabriel“ in „Amalia“ ter dve topničarki. Izguba „S. Rafaela“ je za republiko zato velike važnosti, ker razpolagajo tudi monarhisti z vojnimi ladjami.

Republikanci so zastupili šest častnikov, ker so sumili, da soglašajo z monarhisti. Za vstaše je slabo, ker je pričela španska vlada nastopati proti njim in je zadnja dva dneva razorožila 400 monarhistov.

Iz Lizbone se poroča, da so razdeljeni monarhisti v tri čete. Conceiro stoji s 450 vstaši pri Portello (Homen, Camacho z 800 vstaši pri Lindosi, in Chagas pa z 250 vstaši pri Pitoesu. Časnikarjem, ki so ga intervjuvali, je pokazal Conceiro v svojem šotoru osem zabojev zlata, srebra in bankovcev.

Kitajsko.

Boji na Kitajskem se raztezajo vedno više proti severu, zlasti ogrožena je železnica Hankav—Peking. Kakor poročajo iz Kitajskega, revolucija ni nevarna tujcem. Revolucionarji hočejo vpeljati sistem dveh hiš na ljudski podlagi, zahtevajo nadalje pospeševanje šol in armade, in razširjenje pravic žena, kar pomeni ob enem preosnovo celega družinskega življenja. Vse stare privilegije hočejo revolucionarji odpraviti in napraviti iz starokopitnega cesarstva srede, močno in moderno republiko. To so sicer lepi ideali, vendar je zelo dvomljivo, če bodo mogli izpeljati svoje načrte.

V New-York je dospel kitajski revolucionar Sun Yat Sen, ter čaka tam na poročila iz Pekinga, kamor se hoče sedaj vrniti. Sun Yat Sen je bil pred 12 leti izgnan iz Kitajskega. Po njegovih zatrdilih imajo revolucionarji pristaše tudi med vojaštvom v bližini Pekinga, tako da se bo to vojaštvo priklopilo revolucionarjem, čim prodro ti v bližino cesarskega mesta. Sun Yat Sen sam je stopil v stik s soročniki onih, ki so bili na povelje vlade obglavljeni ter upa na največji vspeh ravno vsled sovražstva tisočev in tisočev, katerih sorodnike je dala kitajska vlada obglaviti.

Kakor poročajo v San Francisko, je Kitajska vlada obsodila na smrt generala Chang Piao zaradi bojzljivosti pred sovražnikom. Ko je general Chang Piao slišal o tej eksemplarni obsodbi, je izvršil samoumor.

Pismo iz Prekmurja.

Dobili smo zopet zanimivo pismo iz Prekmurja. Čeprav so v njem precej hude obtožbe ogrske duhovščine, ga vendar prinašamo v celoti, ker se iz teh podatkov jasno razvidi, kako nezdružive so razmere na Ogrskem, kjer ima glavno besedo židovska svobodomiselnost buržoazija in korumpirana aristokracija. Ker je prekmursko narečje tako blaglasno, priporočamo pismo v izvorniku.

Mažarizacija.

Drugo nedeljo tega meseca se je vršila v prekmurskih cerkvah agitacija za podporo mažarskemu katoliškemu časopisju. Več tamkajšnjih duhovnikov je ob tej priliki s prižnice agitiralo in prosilo za podporo. Ljustvo, ki je radodarno, je skup nadevalo precej lepo svoto. S tem denarjem se se sedaj podpiralo mažarsko časopisje.

Med ljudstvom.

Vojnik.

Ne bi omenili tega dogodka, ako bi mažarsko katoliško časopisje bilo v resnici katoliško in pravično proti drugim ogrskim narodom. Pa glasila maž. kat. ljudske stranke, katerim je ta podpora namenjena, so iz med tistih mažarskih časnikov, kateri druge ogrske narode najbolj zatiravajo. To nam jasno kažejo dogodki, kateri se že več let godijo na Slovaškem, kjer ravno to maž. časopisje sovraži najbolj slovaški narod in njegovo katoliško duhovništvo.

Pa obenem je to časopisje najbolj nevarno drugim ogrskim narodom, ker med nevednim ljudstvom najlažje nabira pristaše, politiko pa potom dela ravno tako, kak Košutovci. Pretekla leta, ko je ljudska stranka s Košutovci tvorila vladno stranko, so to jasno dokazala. Iz teh let shaja znani Aponijev šolski zakon, atentat na šolsko mladino, kterelega je tudi maž. kat. ljudska stranka z veseljem odobraval.

Za take časopise se torej berači med ogrskimi Slovenci! Značilno je tudi, da se za „Marijin list“, ki je jedini časnik ogrskih Slovencev in v pravem pomenu katoliški, ne nabira nobene podpore, dasi bi jo tudi potreboval. Pa še bolj neumno je, da se najde duhovnik, rojen Slovenec, ki je v celi svoji pridigi agitiral in prosil podpore za mažarsko časopisje, za širitev „Marijinega lista“ se pa nič ne pobriga.

Mažari na delu.

V zadnjem času so poslali Mažari med ogrske Slovence več razglasov, v katerih je vabijo v mažarske tovarne, pa njim obetajo dobro plačo. Ker je pa letos bila v Prekmurju celo slaba letina in je ljudstvo prisiljeno iti za kruhom, se je tem vabljenim razglasom odzvalo več ljudi, pa se preselilo v budapeštanske tovarne. Plača seveda ni taka, kakor se jim je obetalo, pa ker so ti ljudje skrbni in pridni, še zato za silo izhajajo. Vervati je tudi, da se ti delavci vsi povrnejo nazaj v svojo domovino. V večo nevarnost pa pridejo dekleta, ktere se dajo izvabiti v Budimpešto ali pa v druga mažarska mesta. Te se potom le redkokdaj povrnejo nazaj v svojo domovino; pa če se ktera z med njih tudi povrne, pride domo osramočena, pa brezi vere. Ravno pred kratkim se je zgodilo, da je ena tako nesrečna dekla prišla domo, ko je njena mati doma mrtva ležala, pa so verniki prišli, da bi molili rožnivenec za dušo pokojne. Ta dekla, prava hči pokojne, ki je bila nekaj pobožno deklet, je sedaj branila vernikom moliti rožnivenec, češ, da človek nima duše. — To so nasledki mažarizacije. Poštena, globoko verna slovenska dekleta se izvabijo iz svoje domovine, da se njim potom v tujini leže iztrebi nej samo ljubav do domovine, nego tudi vera roditelov.

Kako dela od slovenskih liberalcev hvalisana Kmetijska družba v Gradcu.

Te dni je posređoval v imenu S. K. Z. poslanec dr. Korošec v poljedelskem ministrstvu radi nakupa živine za Štajersko, zlasti za Spodnje Štajersko, in skušal doseči od ministrstva potrebni kredit. V četrtek je poslanec dr. K. Verstovšek to zadevo obravnaval v draginjskem odseku in bičal celo akcijo, ki jo je počela Kmetijska družba v Gradcu, ne da bi poprej skrbela za denar. Kmetje so se prav radi poprijeli te akcije, zlasti v krajih, kjer je mnogo krme; na ta način so upali, da si bodo nakupili potrebne živine z ugodnimi pogoji. Kmetijska družba je dala to akcijo oznaniti po listih in celo razglasila po občinah. Sedaj so pretekli trije meseci, toda kmetje, ki so se zanimali za to zadevo, čakajo zastoj na živino.

Oddelek Zadrúžne Zveze v Mariboru je deloma z okrajnimi zastopi vodil na Spodnjem Štajerskem vse delo. Priglasilo se je nad 500 kmetovalcev. Ker ni bilo radi kredita v Gradcu rešitve, sta začela dr. Korošec in dr. Verstovšek posredovati v ministrstvu. Sekcijski načelnik Ertl je v seji na izrecno zahtevo dr. Verstovškega pojasnil vso zadevo, ki je značilna za delovanje Kmetijske družbe v Gradcu. Tako delovanje mora vzbuditi v kmečkem ljudstvu nezačudljivost in nezaupnost do kmetijskih organizacij in do Kmetijske družbe.

Kmetijska družba v Gradcu je namreč izvedela, da nakupujejo zadruge v Galiciji živino na Češkem in Moravskem, kjer ni bilo krme. Vnovčevalnica za živino v Galiciji je v zvezi z banko, katera je dala v ta namen denarna sredstva. Ministrstvo je dalo iz dotičnih fondov podpore vnovčevalnici. Zastopnik ministrstva je pa izrecno poudarjal, da Kmetijska družba ni dobila za to akcijo od ministrstva nobenega navodila ali pa inicijative. Po treh mesecih je začela Kmetijska družba še-le misliti, kje da bo dobila denar, torej v času, ko so se že kmetovalci v celi deželi priglasili, podpisali reverse in naznanili poroke. „Verband“ v Gradcu je odklonil svojo pomoč; Kmetijska družba je zopet v zadregi. Zadelala jo je pa še hujša nadloga. Začela je svojo akcijo, da se ta živina ne nakupuje na Češkem, temveč na Gornjem Štajerskem. Po štirih mesecih torej ni nobene odločitve, vodila je pa s svojimi oznanili in nasveti štajerske kmete za nos. Ali naj mi Spodnještajerci gremo zopet pobirat najslabšo živino na Gornji Štajer? Boljšo si obdržijo, slabo pa hočejo prodajati za drag denar na Spodnji Štajer. Tako plemenito misli o nas Kmetijska družba v Gradcu. Za nas je stališče jasno: Celo akcijo opustimo in si zapomnimo, da nas je dovedla družba na led. Svarimo družbo pred tako nepremišljenimi koraki, ker nam odbija kmetovalce iz prepotrebni naših podružnic. Obračun pa pride že na merodajnem mestu tudi za gospode okrog Kmetijske družbe.

Dne 22. t. m. je priredilo Katoliško slovensko izobraževalno društvo veselico v prostorih g. Martina Vrečko. Na programu sta bili dve igri, deklamaciji in petje. Fantje so nastopili prvokrat. Igrali so burko „Krčmar pri zvitem rogu“ prav dobro. Fantje, korajža velja! Trodejanko „Marijin otrok“ so pa igrali dekleta. Nastopile so že večkrat, vsled tega je bilo igranje tudi sedaj dobro. Naj je izrečena na tem mestu torej iskrena zahvala vsem igralcem in igralkam, kakor tudi č. g. Doberšeku, pod katerega vodstvom je izpadlo petje prav dobro. Prav posebna hvala pa gre našemu vrlemu gospodu Martinu Vrečko, županu v Škofji vasi, ki nam je že drugokrat dal svoje prostore na razpolago. Mnogo veselja smo vžili zopet pri tej veselici. Da bi bilo še mnogo takih! Občinstva je bilo toliko, da je primanjkovalo prostora. To je torej migljaj, da je treba skrbeti še za večje prostore. Nekaj oseb je že darovalo v ta namen. Zato se prosimo nadaljnjih darov, da se more s časom postaviti lasten Društveni Dom.

St. IIj v Slov. goricah.

Veselica, ki jo je priredilo naše Bralno društvo v nedeljo, dne 22. oktobra, se je izvrstno obnesla. Dvorana Slovenskega Doma je bila natlačeno polna domačinov in sosedov, pa tudi mnogo gostov iz Maribora je prišlo. Igra „Krivoprisežnik“, ki jo je predstavljala domača mladina, je vsem ugajala. Po predstavi smo šli k Celcerju, kjer se je začela prijetna ljudska zabava. Šaljiva vinska trgatev je vzbudila mnogo smeha, istotako tudi nastop starega župana in šaljiva licitacija. Jareninski pevski zbor nas je razveseljeval z lepimi narodnimi pesmimi. Domača godba pa je svirala razne okrogle. Zabava je bila neprisljuna. Vsi prostori Celcerjeve gostilne so bili polni veselih gostov. Opazili smo celo zavedne slovenske delavce iz Lipnice. Priznati moramo, da smo z uspehom prireditev popolnoma zadovoljni.

Raznoterosti.

Iz poštne službe. Za poštnege oficiale je imenovan Franc Fludernik za Zidani most.

Iz namestniške službe. Štajerski cesarski namestnik je imenoval namestniškega kancelista gospoda Franca Roša v Celju okrajnim tajnikom.

Dvajsetletnica poljskega šolskega društva. Te dni je obhajalo poljsko šolsko društvo „Towarzystwo szkoly ludowej“ svojo dvajsetletnico. Iz tajnikovega poročila navajamo le-te podatke: V dvajsetih letih svojega obstanka je to društvo ustanovilo: 2 gimnaziji, dva učiteljski, 5 okrajnih šol, 148 ljudskih šol, 36 otroških vrtcev, 43 tečajev za odrasle analfabe, in 40 obrtniških in trgovinskih tečajev. Samo v enem letu (1910) v zgoraj navedenih ustanovljenih učnih zavodih se je poučevalo 18.439 učencev, ki bi znabiti bili za poljsko narodnost izgubljeni, ko bi bili morali obiskovati drugojezične šole. Razun tega je društvo za poljsko ljudstvo ustanovilo 1990 čitalnic, v katerih se nahaja 305.208 knjig in 3663 listov, in 27 narodnih domov. Poleg tega je društvo še priredilo 27.315 predavanj in 3280 narodnih slavnosti. — Delajmo za našo „Slovensko Stražo“, da bomo ob njeni dvajsetletnici lahko kazali na slične vspehe. Posnemajmo bratski narod poljski v njegovem narodno-obrambnem delu! Nam je bolj treba, kakor bratom Poljakom! Vedno in povsod mislimo na našo „Slovensko Stražo“!

Vinorejce opozarjamo na današnji inserat dež. odbora glede naročitve cepljenih trt. Ker je rok kratke (10. nov.), se morajo tisti, ki hočejo dobiti trte iz deželenih nasadov, takoj pobrigati za nje. Vsekako čudno pa je, da so nemški listi že pred tednom prinesli ta inserat dež. odbora. Da se Slovence tako postavljajo tudi v tem oziru, proti temu se odločno zavaruje.

Liberalci prijatelji tajnika Holza. Ko se je od naše strani kritikovalo čudno postopanje tajnika kmetijske družbe, gospoda Holza, pakli so liberalni časnikarski mazači po nas, češ, da čeluje gospod izborni. A glejmo, kako se svet obrača! V št. 242 je padel tudi „Slovenski Narod“ po onem Holzu, kterelega je še pred nekaj tedni tako „junaško“ branil. Očita mu, da urejuje „Gospodarski Glasnik“ „v neumljivem slogu“, njegovi „megleni stavki zares prekašajo meglennost delfijskih rekov“, „gospod Holz je pretrdo uverjen, da se za njegov list nihče ne brigga.“ Ta izvajanja „Slovenskega Naroda“ podpišemo tudi mi. A čudno je vsekako, da so liberalci še le sedaj prišli na to, kakšne kozolce prestavlja Holz v „Gosp. Glasniku.“ Lepe prijatelje res ima g. Holz v oboževanih mi liberalcih.

Ekspresni vlak Trst—Pariz—Calais, ki je začel voziti s 1. oktobrom, bo vozil od sedaj naprej pa do meseca aprila 1912 vedno vsak dan. Iz Trsta pe-lje vsako jutro od 7. uri 50 minut in voz čez Krmin, Mestre, Milan, Domodossola, Lausanne, Pariz v Calais, kjer ima direktno zvezo z Londonom. Vožnja traja iz Trsta v London 3¼ ur, v Pariz 2¾ ur, v Milan 8¼ ur in v Benetke 4¼ ure. Vožnja v obratni smeri traja nekoliko dalje.

Zadrúžna šola v Ljubljani. Pouk na zadrúžni šoli v Ljubljani, ki traja šest mesecev, se prične dne 3. novembra 1911. Pogoji za vsprejem v zadrúžno šolo je dopolnjeno 16. leto starosti in dovršena ljudska

šola. Tisti, ki jo žele obiskovati, naj pošljejo ravnateljstvu krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in pa vstopnine pet kron. Druge šolnine potem ni treba plačevati.

Svarilo pred zakotnimi razstavami. Kakor se je stalni avstrijski komisiji na Dunaju vnovič naznanilo, skušajo razstavni agenti na Dunaju pridobivati tvrdke, da razstavijo na dvomljivih razstavah v inozemstvu. Komisija porablja to priliko, da ponovno opozarja na to, da je v interesu razstavjalcev, udeležiti se razstavnih podjetij le tedaj, ako so se pri svojih pristojnih industrijskih ali trgovskih korporacijah prepričali o solidnosti dotičnih podjetij.

Društvo za promet tujecev. V nedeljo dne 29. t. m. se vrši v Celju, v dvorani za risanje deželne meščanske šole, ob 11. uri dopoldne, javni shod Štajerskega društva za promet tujecev. Obravnavale se bodo spodnještajerske zahteve po novih železniških, telefonskih in poštinih zvezah, cestah itd. Pozivljamo naše somišljenike, da se zborovanja gotovo udeležijo.

K. S. K. Jednota v Ameriki, ki je organizacija slovenskih ameriških izobraževalnih in podpor-nih društev, je imela, kakor posnemamo iz poročila njenega glavnega tajnika na občnem zboru dne 21. septembra 1911 (23 društev včlanjenih). Število članov je v mesecu septembru 1911 bilo 11.532. Skupna zavarovalnina je znašala 9.559.999 dolarjev. Od svojega rojstva do 31. decembra 1908 je izplačala K. S. K. Jednota za posmrtnino in poškodbe, 487.386 dolarjev in od dne 1. januarja 1909 do dne 21. septembra 1911 296.905 dolarjev. Skupni stroški od dne 1. januarja 1908 do dne 21. septembra 1911 znašajo pa 439.906 dolarjev.

Katoličanstvo med severnimi Slovani. L. 1915 bo poteklo 500 let, odkar je umrl na gromadi v Konstanzi nesrečni duhovnik M. Ivan Hus. Svobodomis-elci nameravajo proslaviti v velikem okvirju njegov smrti dan. Seveda ne gre pri tem za razširjenje Husovega nauka, ampak za uspešnejšo agitacijo proti katoliški cerkvi. Tiskovno društvo „Tiskova Liga“ je nedavno objavilo oklic, v katerem razvija svoj program. Delo katoliške akcije bodo skušali svobodomis-elci paralizirati s predavanji, poljudno pisanimi brošurami, zlasti pa s „svobodomiselsko“ biografijo Husa. Za Husa se potegujejo zlasti visokošolci. Splošen češko-katoliški shod bo letos v Olomutu. Tu se otvor-i prihodnje leto drugo katoliško učiteljske; prvo je stopilo v življenje lansko leto v Pragi in ima že I. in II. letnik. V decembru prošlega leta se je osnovala organizacija češke krščansko-socialne mladine. Svojo pozornost bo posvetila pred vsem studujoči mestni mladini, ker na deželi obstoja že dve leti taka organizacija in šteje že 8888 članov. V zadnjem času se je pojavilo teženje po stanovski združitvi tudi v ženskih vrstah. Na Moravskem so pravila za žensko organizacijo že predložena vladi, na Češkem pa je razposlala „Zemska rada českých katolíků“ na vsa ženska društva oklic, v katerem pozivlja vse češko ženstvo k skupni koncentraciji.

Milijonska zapuščina za češke šole. Na Češkem umrli veleposestnik dr. Herman Janovski je zapustil svoje eno in pol milijonsko premoženje češkemu šolskemu društvu Matica Školska in Hlavkovi di-jakški ustanovi. Vsaki izmed teh dveh dedičev dobi polovico.

Kat. vseučilišče v Solnogradu. Listi prinašajo vest, da se bo katoliško vseučilišče v Solnogradu o-tvorilo že v prihodnjem letu. Leta 1912 bo otvorjena pravna in državnopravna fakulteta, leta 1913 pa fi-lozofična. Med tem časom se bodo pa vršile predpri-prave za medicinsko fakulteto, katero nameravajo o-tvoriti leta 1915.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. Profesor dr. Šorn, recte Schorn, nam je vpsal pismo, v katerem popravlja naše trditve glede njegove prošnje na društvo nemških spodnještajerskih profesorjev. Popravek ni pravilen, ker ne pove, na kakšno našo notico se nanaša in vsebuje samo splošno zanikanje neke naše trditve, ki smo jo prinesli že pred časom, toda iz kulturnosti prinašamo wendar dopis v celoti: „Slavno uredništvo! Prosim Vas, da na podlagi par. 19 tisk. zakona stvarno popravite sledeče: Ni res, da sem kako „ponižno“ prošnjo vložil pri društvu nemških spodnještajerskih profesorjev; res pa je, da nisem nikoli kake „ponižne“ prošnje vložil pri imenovanem društvu. Maribor, dne 23. oktobra 1911. Dr. Jos. Šorn, recte Schorn.“ — Kot pripombo dostavljamo samo: Prav ugaja nam, da gospod profesor pred vsem svetom javno pove, da ni nikdar prosil za članstvo pri društvu nemških spodnještajerskih profesorjev. Drugega pač skoro ne moremo pričakovati od slovenskega profesorja, ki naj ga smatramo za moža. Kar se pa do-staje stvari same, mislimo, da bi društvo nemških profesorjev najbolje vedlo pojasniti vso zadevo. Na-še informacije so namreč izvirale iz dobro poučenih krogov.

Razmere med našimi mariborskimi nemškimi nacionalci morajo biti zelo žalostne. Strah pred bodočnostjo gleda povsod iz teh vrst. Viden odmev te skrbi je uvodni članek v zadnji „Untersteirische Volkszeitung“, kjer se opozarja na občinske volitve, ki se bodo vršile prihodnje leto. Wastianovo glasilo

je polno strahu pred Slovenci, socialdemokrati in vse-nemci. Zlasti radi tretjega razreda zaklinja za božjo voljo svoje somišljenike, naj se vestno pripravijo na boj, kajti nevarnost je velika. Da imajo vsa izvajan-ja skrito naperjeno ost proti krogom okrog „Marburger Zeitung“ ni potreba posebej povdarjati. Vsakdo, ki le nekoliko pozna razmere med našimi nacionalci, ve, da se gledata ta dva lista kot — pes in mačka.

Naš Orel. Malokedaj se sicer oglasi naš Orel v „Straži“, ali bolje rečeno skoro nikdar, danes pa smo čutili veliko potrebo, poslužiti se glasila vernih štajerskih Slovencev. Kdor količkaj pozna pomen mladinske organizacije, zlasti orlovske, v takih mestih, kakor je Maribor, kjer je vse polno satanovih lovcev na mladino, na najdražji zaklajal slovenskega naroda, ta se bo pač rad odzval našemu pozivu in bo po svoji možnosti storil vse, da pomaga mariborskemu Orlu slediti njegovim ciljem, in odpraviti kolikor mogoče vse težkoče, ki ga ovirajo pri njegovem razvoju. S tem smo takorekoč povedali vse, in vsak čitatelj je gotovo zasluhlil, kaj nam je na srcu. Te vrstice naj bodo prošnja do blagih naših rodoljubov, katerih želja je gotovo, ohraniti slovensko mladež narodu in je ne prodati tujcu; kjor pomisli, v kakšnih okolščinah da živimo, kako ošabni tujec skuša zatrepi v mladih sreih domovinski čut, ta bo kaj kmalu spoznal veliko in važno vlogo, ki jo igra naš Orel tukaj na meji. Na srcu nam je torej prošnja, prav velika, a vendar lahko izpolnjiva. Nabavili bi si namreč nekaj telovadnega orodja, ali kje naj dobimo sredstev? Imamo sicer telovadnico, lepo, zdravo, vsestransko urejeno, a naša vendar ni, vkljub temu, da nam požre tepe denarce. Orodje bi rabili za javne nastope drugo leto. Doslej smo imeli le bradljo izposojeno za javni nastop, imeli bi pa radi vsaj svoj drog, da ne bo drugo leto preveč enolične telovadbe, ki bi sicer lahko nudila veliko več užitka, kakor same proste vaje in vaje na bradlji. Mirogrede nam je omeniti, da niti tujega droga za javen nastop ne moremo dobiti. Poleg orodja bi imel naš Orel še mnogo potreb, vsled česar se obračamo s prav pristržno prošnjo do rodoljubov, da po možnosti prispevajo v naš namen in tako kot Slovenci izpolnijo svojo dolžnost, ki jo imajo do obmejnih bratov. Mariborski Orel se krepko razvija, njegove vrste se množijo vedno bolj v upravičen strah naših narodnih in verskih sovražnikov. Vsak, četudi najmanjši denarni prispevek se hvaležno sprejme. 17 K so spravili že bratje Orli skupaj, pa tudi nekaj rodoljubov nam je poslalo svojo podporo, in sicer: častiti gospod Anton Kuhar, kaplan v Solčavi, 3 K, častiti gospod Marko Krajnc, kaplan v Središču, 3 K, gospod Mačuh, krojaški mojster, 2 K. Najbolj pa se odlikujejo naši vrlji bogoslovci, ki so nedavno izročili Orlu lepo svotico 22 K 82 vin., in sicer so darovali: Polak 3 K, Zagoršak 1 K, Lukman 1 K, Oblak 1 K, Vesenjaki 3 K, Bohak 1 K, za kar se jim še enkrat prav pristržno zahvaljujemo. In naj bi našli povsod vrednih posnemovalcev! Denarni prispevki naj se blagovolijo pošiljati na naslov: Mariborski Orel, Maribor.

Poroka. Včeraj dne 26. t. m. popoldne sta bila v knezoškotovi domači kapelici poročena gospodična Hilda Wokana, hčerka tukajšnjega višjesodnega svetnika dr. Gustava Wokana, in nadporočnik dragonskega polka št. 4, Edvard Steyrer. Poročal je mil. knezoškof sam.

Naše šolske razmere. Kakor vse drugo, tako so tudi šolske razmere v Mariboru skrajno mizerne in koruptne. Drastično sliko o teh čudnih razmerah prinaša „Untersteirische Volkszeitung“ od dne 25. t. m. Wastianovo glasilo namreč razodene pod naslovom „peždrave šolske razmere“, da je znani velenemec ravnatelj Phillipek ne samo enkratni, temveč kar štirikratni ravnatelj in razun tega dvakrat učitelj. Vsa ta mesta so za dobrega moža seveda združena s primerno plačo in ker je njegova soproga tudi vadniška učiteljica, se gotovo ne more pritoževati, da mu slabo gre. Čujmo samo, kaka mesta zavzema po poročilu „Untersteirische Volkszeitung“ gospod ultranemec Phillipek. Mož je ravnatelj deške meščanske šole, vodja deške ljudske šole, vodja obrtne šole, vodja enoletnega, z meščansko šolo združenega tečaja, pomožni učitelj na vinorejski šoli in učitelj na omenjenem tečaju. Da je tolika zaposlenost gospoda Phillipeka nekoliko preobsežna in šoli bržčas ne ravno koristna, nam ni potreba povdarjati. Tudi vprašanje, kako gospod Phillipek izvršuje vse svoje posle, je precej zagonetno. Vsekakor: človek bi jokal čez naše šolske razmere.

Ptujske novice,

Ptujska okolica. Kmečki stan vidno propada. Ljudje kar trumoma hite v mesta, misleč, da bodejo z manjšim in ložjim delom boljše živeli. In res, če bo šlo to tako naprej, bode sčasoma kmečki stan izgubil popolnoma. Če hočemo, da se bo kmečki stan ohranil in izobrazil, si moramo mi starejši posestniki svoje sinove vzgojiti v ljubezni do kmečkega stanu, ter jim preskrbeti, da se izobrazijo v tem, kar se tiče kmečkega stanu. Mnogi se dandanes sramujejo kmečkega stanu, nekaj zaradi tega, ker je priprost, nekaj pa radi tega, ker pravijo, da so kmečki ljudje preveč neumni v vedenju in v gospodarskih rečeh. Res je dandanes mnogo gospodarjev, ki pravijo: saj delam od zore do mraka, imam še lepo posestvo, pa imam tako slabe dohodke, da komaj izhajam. Glejte, dragi bralci „Straže“, tako se je godilo kmetoval-

cem, se jim še sedaj godi in se jim bo še godilo, če mi našim sinovom v gospodarskih strokah ne preskrbimo izobrazbe. In sedaj se nam nudi najlepša prilika: Namreč s 1. novembrom se prične tak gospodarski počuk za kmečke fante na kmetijski šoli pri Sv. Juriju ob južni železnici. Deset mesecev trajajo ta pouk in kmečki mladenič si pridobi marsikaj koristnega za celo življenje. Torej, posestniki, če hočemo boljšo bodočnost našega kmečkega stanu, dajmo sinove v kmetijske šole, saj boče biti vse učeno, pa naj še bo tudi kmet.

Celjske novice.

Izžrebanje porotnikov. Za četrto in zadnje letošnje porotno zasedanje pri tukajšnjem okrožnem sodišču so bili izžrebanji kot glavni porotniki: Mihael Sevnik, posestnik v Župelevcih; Jurij Drobtinšek, posestnik pri Sv. Tomažu; Rajmund Bratanič, trgovec v Lučah; Alojz Podmenik, užitninski uradnik v Bernici; Anton Debelak, mlinar v Prelaski; dr. Jos. Georg, odvetnik v Smarju; I. Maček, mlinar v Lesičnem; Anton Klavzer, mesar v Brežicah; Josip Krobath, hišni posestnik v Celju; Anton Počivalšek, gostilničar v Loki pri Zidanem mostu; Fran Pikel ml., hranilnični uradnik v Žalcu; Alojzij Terglav, posestnik in dež. posl. v G. Grušovljah; J. Pušnik, hiš. posestnik v Konjicah; Karol Schwentner, trgovec v Vranskem; Josip Stožir, posestnik v Trnovljah; Al. Goričar, knjigovodja v Libiji; Martin Večaj, posestnik v Lokah; Fran Četin, posestnik, Sele pri Brežicah; Simon Vidmar, posestnik v Spodnjih Zrečah; Valentin Ušen, posestnik v Spodnjih Grušovljah; Ivan Skaberne, klepar v Celju; Josip Radej, gostilničar v Rajhenburgu; Franc Korun, trgovec v St. Petru v Savinjski dolini; Josip Span, posestnik v Doropolju pri Sevnici; Alfred Pungaršek, knjigovez v Celju; Ivan Korber, klepar v Celju; Anton Eller, krojač v Vojniku; Fran Černovšek, gostilničar v St. Jurju ob južni železnici; Fran Hasenbüchel, posestnik v Oplotnici; Ivan Pungaršek, trgovec v Slov. Gradcu; Vinčo Jamnik, posestnik umetnega mlina v Otišnem vrhu pri Slovenjem Gradcu; dr. Fritz Zangger, odvetnik v Celju; Fran Loger, gostilničar v Studencu pri Trboljah; Anton Koren, župan v Petrovčah; Andrej Stegenšek, posestnik v Tevčah pri Laškem. — Kot nadomestni porotniki: Ivan Rebek, ključavničar; Peter Drganc, mestni ekonom; Viktor Švab, tovarnar; dr. Edvard Golič, mestni zdravnik; Jos. Farmer, lesni trgovec; Jakob Videmšek, posestnik; dr. Janko Serbec, zdravnik; Josip Malič, trgovec; Julij Jicha, gostilničar; vsi v Celju.

Trboveljske novice.

Shod J. S. Z. V nedeljo, dne 22. t. m. je imela skupina J. S. Z. prav imeniten shod, žal, da se je pomotoma shod odpovedal, ker smo mislili, da bo g. drž. in dež. poslanec na Duňaju zadržan, vendar se je ves otrujen od daljne vožnje, podal v Trbovlje med svoje volilce. Ko ga je ljudstvo videlo prihajati, se je takoj v precejšnjem številu podalo v Društveni Dom, kjer se je shod takoj začel. G. dr. Benkovič se je najprej zahvalil svojim volilcem za zaupanje, katere besede so ganile marsikatero do dna srca, posebno njegove nasprotnike, kateri so ob času državnozbornskih volitev zaradi draginje dr. Benkoviča nečloveško blafili. Poročal je nadalje o državnem zboru ter povedal, da je med strankami velika zmešnjava in zato gre delo v državnem zboru tako počasi naprej; razlagal nam je tudi zelo interesantno o draginji in denarnem trgu, kar naše ljudstvo pač malokdaj izve. H koncu nam je prečital socialno-demokratski list „Rudarja“, v katerem se glasi: tudi na Angleškem je v najnovejšem času nastala taka draginja, da je ljudstvo ne pomni take. Nato je g. poslanec dr. Benkovič smešno pristavil, češ, pri nas naši rdeči nasprotniki vedno vpijejo, da je zato taka draginja, ker so meje zaprte, na Angleškem so pa leto in dan meje odprte in nimajo prav nobene colnine, pa je še večja draginja kot pri nas; tu se vidi, kako poznajo sociji svojo politiko, na kar je ljudstvo svojemu poslancu živahno aplavdiralo. Po shodu je poslušal g. poslanec razne prošnje. Ko se je gospod poslanec že poslavljaval, so ga trije rudarji še vedno nagovarjali in prosili, naj bi še večkrat priredil kak shod. Akoravno ga v Trbovljah nekateri močotni sovražijo, delavsko ljudstvo mu je vendar zelo naklonjeno, ker vidi, da ima gospod poslanec zares srce za nas rudarje.

Drugi kraji.

St. Jakob v Slovenskih goricah. Naša gospoda Dominik in Matija se še vedno nista pomirila radi naših poročil o njunem čudnem zadržanju ob priliki volitev v mariborski okrajni zastop. V živo ju je zadela vsaka beseda. Se ne čudimo! Taki ljudje so vsi rahločutni. Tu pri St. Jakobu že vemo, da nam Peklarja, če tudi sta oba prišla na prav čuden način v okrajni zastop, ne bosta preskrbela St. Jakob, Jarenin in sosedne kraje z dobrimi cestami. Kaj vaju je le vodilo, da sta zapustila pri tako važnih volitvah naš slovenski kmečki tabor in se udinjala za posilinemsko meščansko stranko?!

Marenberg. Tukajšnja dekleška zveza uprizori v nedeljo dne 5. novembra 1911 v trgu „Pri stari pošti“ gledališko igro „Z viharja v zavetje“ in „Dve klepetulji“. Na vspredu je tudi nekaj pesmi in deklamacij. Ob enem nam bo izpregovoril naš državni poslanec gospod dr. Karol Verstovšek nekaj bodrilnih besed. Začetek ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi se vabijo vsi domači, bližnji in daljni sosedi.

Konjice. Podružnica „Slovenske Straže“ sklicuje svoj prvi redni občni zbor na Martinovo nedeljo, dne 12. novembra 1911, po večernicah v prostorih bralnega društva v kaplaniji. Zbor želi vzbuditi v ljudskih slojih zanimanje za „Stražino“ nalogo in delo, srca vneti za rodno grudo, domači jezik, vtrikiti zvestobo do narodnega svojstva. Ljubezno do domovine naj zbere dne 12. novembra može in žene, mladeniče in dekleta, v svetem navdušenju za ohranitev svojega imena za bodočnost. Pri tej priliki se zopet opozarja na zbirko narodnega blaga, ki smo jo že opetovano priporočali zavrednemu občinstvu.

Konjice. Čitalnica v Konjicah priredi v nedeljo dne 5. listopada 1911, ob 4. uri popoldne, v čitalnični dvorani v Narodnem domu gledališko predstavo. Igrala se bo priljubljena zaloigra „Mlinar in njegova hči.“

Zavodnje. Opozarjamo trgovini Likeb in Hrovat, da ne prodajajo blaga ob nedeljah popoldne. Za vse jednake pravice in postave.

Smolnik. Mnogo našincev in tudi drugih, ki so bili prisotni pri posvečevanju smolniške cerkve, že krije gruda, nekaj nas pa še hodi po milosti božji po tej solzni dolini in se še radi spominjamo 28. oktobra leta 1861, ko je posvetil nepozabni vladika, slovenski mecen, škof Anton Martin Slomšek našo dično cerkvico Devici Mariji na čast. Marsikateri se še z veseljem izrazi: „Tudi jaz sem se udeležil te stvarnosti.“ Prihodnje nedeljo, to je dne 29. t. m., obhajamo torej 50letnico obstanka cerkvice na smolniškem holcu (868 m). Zidana je v lepem gotičnem slogu, ter je kras okraj. V prid marljivim, požrtvovalnim živim in najnim dobrotnikom, ki so prispevali svojo dušno, telesno in gmotno pomoč, se darujejo sv. maše, tako tudi na dan obletnice. Pridite!

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. V soboto dne 21. t. m. je bila zopetna volitev novega odbora v tukajšnjo posojilnico, katere so se tudi Slovenci res mnogoštevilno udeležili. Slovenci so sicer tokrat pri volitvi propadli, kajti Nemci so delali in agitirali z vsemi mogočimi pripomočki: našim ljudem so trgali naše listke ter jim vsiljevali svoje, pred voliščem pa je bilo par pijancev, ki so razgajali in so naše ljudi celo naganjali in vtejansko napadali. Za Nemce so strastno pred voliščem agitirala tudi nekatera trzka dekleta, katere bi pač mnogo bolje storila, ako bi vzela kuhovnico v roke ter se učila kuhati. S kakšnimi neresnicami, s podkupovanjem, z zlatimi obljubami so agitirali, o tem bomo prihodnjič poročali. In nek pameten mož se je izrazil: No, Nemcem pa mora res huda presti, da sta se celo Golob in Kirbiš ponizala priti med nas kmete, ko jim je drugače vendar vse zoperno, razun našega denarja in pa naših glasov! — A če tudi smo propadli, vseh za naš je bil vendar velik, kajti mi nismo ničesar izgubili, pač pa smo spoznali do dobra svoje nasprotnike in njihovo delo!

Mozirje. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 5. novembra 1911, popoldne ob 3. uri, v prostorih gospoda Vasleta v Mozirju gledališko predstavo: „Mlinar in njegova hči.“ Razun te predstave je še jako zanimiv vspredu. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Brežice. K uničenju brežiškega Sokola je na mladeniškem shodu v Brežicah pozival dr. Korošec ter z vsem svojim ognjem rohnol proti liberalizmu — tako ve poročati „Nar. List“ ter elegično pristavi, da se bo zdaj marsikateri Slovenec premislil, da bi se „izpostavljaval v delu za narod, ako mu sorojak tako podira njegovo delo“. Pred vsem boji konstatirano, da se poročevalec „Nar. Lista“ nekako istoveti s „fantom, ki svojemu dekletu vse obljublja, pa ničesar ne izpolni“; tisti „fant“ je namreč baje videl na odru gospode, ki so fantom vse mogoče obljubljali. V resnici pa fantje, ki so bili res na shodu, prvič na odru nikogar niso videli, ker tam nikogar ni bilo, pač pa so drugič slišali, da se je od fantov le veliko zahtevalo; namreč delo in trud, da bi si pridobili izobrazbo in utrdili značaj. Zanimivo pa je gotovo tudi, da dr. Korošec, ki mu „Nar. List“ pripisuje zgornji zločin, v celem svojem govoru ni črhnil niti besedice o brežkem Sokolu, in je dr. Benkovič povdarjal, da če govori o kvarljivih načelih liberalizma, ne misli na posamezne osebe v Brežicah. Liberalnemu motovilu, ki je svoj list tako izpeljalo, je seveda resnica nad vse! In še eno opombo. Napredni otročaj „Nar. Lista“ zvrča v prihodnje vse narodno delo v Brežicah na rame glavnega prireditelja mladeniškega shoda, izrazi pa dvom, da bi isti to nalogo sploh hotel in mogel izvršiti. To so resni narodni delavci! Vedno zabavljajo čez nezavednost okoliškega ljudstva, da še s svojim denarjem podpira nemškutarijo v Brežicah; ne ganejo pa niti z mezinem, da bi ljudstvo probujali ter pomagali vzgajati zavednejši rod. Kako pa zna liberalna stranka že zastarele nemškutarje izpreobračati, so pokazali dovolj sijajni zgledi ob raznih volitvah tu in tam po Spodnjem Štajerju. Če pa se vendar kdo loti edino uspešnega dela, probuditi našo mladino ter tako že v naprej pripravljati tla za uspešen odpor proti naši nemškutariji, tedaj pa se seveda dalekovidne liberalne kapacitete morajo zaganjati v to trudapolno delo. Bodite pomirjeni: K vam ne bomo hodili mi po potrdilo, da smo vršili svoje narodne dolžnosti!

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“

Vojska med Italijo in Turčijo.

Vstaja Arabcev.

O vstaji Arabcev se oficijelno poroča:

Vstaja Arabcev povodom zadnjega napada je izbruhnila na levem krilu, za hrbtom 11. bersaglieri-regimenta. Očividno so bili Arabci z turškim vojaštvom dogovorjeni. Arabcem se je posrečilo, prizadeti bersaglierom precejšnje izgube. Boj, ki je že trajal kakih osem ur, je bil za Italijane vsled težavnega terena jako hud. Konečno se je vendar posrečilo Italijanom, ko so še dobili pomoč od 82. pešpolka, da so pognali sovražnika v beg.

Izgube na obeh straneh so velike. Turki je dosti Arabcev ujetih. Vojno sodišče je izreklo 31 smrtnih obsodb, katere je tudi takoj izvršilo.

General Caneva je zapovedal razoroženje prebivalcev v oazi in v mestu.

Velikanske laške izgube.

Korespondenčni urad poroča iz Carigrada:

Govori se, da je izjavil turški zunanji ministar pri sprejemu diplomatov, da so izgubili Lahi pri mestu Benghaziju 2000 mrtvih.

„Secolo“ pa poroča, da so dosedaj odposlali Lahi 60.000 mož, 7000 konj in 3000 mul v Afriko. Pri Benghaziju so izgubili Lahi 1200 mož.

Po rimskih poročilih so izgubili Turki od začetak vojske 500 mrtvih, 1000 ranjencev in 600 ujetnikov. Turške izgube so torej manjše, kakor laške, ker imajo Lahi 1200 do 2000 mrtvih, med tem ko jih imajo Turki zgolj 500.

Laški listi, kakor na primer „Corriere della Sera“ in „Tribuna“ slave padle laške rojake.

V Tripolitaniji ne prestopi boji. — Turki vedno napadajo mesto Tripolis. — Vstaja v mestu Tripolis.

V London se poroča iz Tripolisa:

Dne 23. t. m. so arabski jezdeci napadli laške prednje straže. Med tem, ko so poskušali Lahi pregnati Arabce, se je pa zbralo prebivalstvo v mestu Tripolis, ki je odkorakalo na mestno mejo, kjer je streljalo od zadaj na Lahe, ki so se borili proti Arabcem. Opoldne so prodrli oboroženi Arabci v bazar, kjer so povzročili divjo paniko. V kratkem času so laške straže obvladale položaj. Nekaj Arabcev je bilo ubitih, nad 200 so jih pa vjeli. Lahi so izpraznili ulice in zapodili prebivalce v hiše. Tako londonsko poročilo, ki sicer ne objavlja vseh podrobnosti in zamolči tudi laške izgube, a je le toliko jasno, da so Arabci napadli mesto Tripolis, prodrli v mesto, kjer se je vršil nato poulični boj, v katerem so zmagali po tem poročilu dne 23. t. m. Lahi.

Iz Rima se pa dne 24. t. m. poroča:

Turški vojaki, ki so se umaknili od mesta Tripolis, so mesto energično napadli. Turke je podpiral tudi del prebivalstva v Tripolisu, ki se je uprl. Po zelo živahnem odporu turških vojakov se je posrečilo Lahom, da so odbili napad. Tako londonsko kakor rimsko poročilo ne pove ničesar o laških in turških izgubah. (Seveda, ker Lahi vse cenzurirajo.)

Mine pred Solunom.

Iz Soluna poročajo, da turške ladije neprestano pogrežajo v solunskem prelivu mine v morje. Število že položenih min cenijo na 1400.

Polom italijanskih bank.

Iz Benetk poročajo, da so vsled poloma treh velikih tvrdk izgubile tri banke skoro en milijon lir. Pričakovati je tudi, da bodo nekatere banke kmalu zaprte.

Iz Tripolisa se poroča:

Po boju dne 22. t. m. so zaprli Italijani več stotin Arabcev, s katerimi vojno sodišče jako sumarično postopa. Prvi dan po boju je bilo 20 Arabcev ustreljenih.

Italijani si še zmiraj ne upajo navesti števila vojakov, ki so jih izgubili. Bojijo se namreč, da bi čista resnica napravila v Italiji slab vtis, vendar sami priznavajo, da imajo dosti mrtvecev in ranjencev. Italijanski listi poročajo, da so imeli Italijani v bojih pri Tripolisu 300 mrtvih in ranjencev. Glavni udarec je zadal 11. bersaglieri-polka.

„Messaggero“ poroča iz Auguste, da je italijanska vojna ladija „Napoli“ v bližini Dardanel potopila eno turško vojno ladijo.

Koroško.

Celovec. Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo v Celovcu priredi v nedeljo dne 5. nov. 1911 v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu žaloigro „Mlinar in njegova hči.“

Primorsko.

Ljudsko štetje v Gorici. Kolikor se more dosedaj presoditi, je število Slovencev v Gorici vsled revizije poskočilo za okroglo 3000, tako da je dosedaj po vsej priliki v Gorici uradno naštetih 9500 Slovencev. Ako bodo vsi Slovenci tekom tega tečnja svojo dolžnost storili in se zglasili na okrajnem glavarstvu, je upati, da se izkaže, da v Gorici prebiva 10 tisoč Slovencev. S tem je padla bajka, da je Gorica popolnoma laško mesto. Gorica danes ni več italijanska posesel.

Kranjsko.

Tujski promet na Bledu. Glasom izkaza zdraviliške komisije je bila letošnja sezona najlepša in najštevilnejša. Tujecev je bilo na Bledu 7778 in je narasel od lanske sezone promet za 1462 oseb. Te številke jasno govore, da se tujski promet na Bledu od leta do leta dviga.

Slovenska Stsaža.

Slomškov dar po 20 kron.

Na inštalaciji č. g. župnika Ivana Sekol v Vogerčah, nabrala gđe. L. Sadjak 20 kron.

Nadalje so darovali:

Daroval neimenovan pod geslom: za večerjo pri Fabjanu po gospej Franji Stefe, Ljubljana, 2 K.; dr. V. Gabelič, župnik, Babovišče, 2 K. (članarina).

Prispevek podružnic:

Podružnica na Sladki gori, 27 K.; podružnica Šmartno pod Smarno goro (nabrano pri veseli družbi), 4 K 30 vin.

Iznabiralnika:

Iz nabiralnika Slovenske Straže v Celju 10 K.

Sklad Mohorjanov:

Mohorjani Kopriva, Primorsko po č. g. Josipu Knavs 2 K.; mohorjani v Podkrnosu po župnem uradu 5 K.; mohorjani Sv. Duh pri Lučanah po č. gosp. Jakobu Rožman 1 K.; mohorjani v Makolah, Stajersko) po č. g. Mihaelu Lendovšku, župniku, 10 K.; mohorjani Zavodnje pri Šošanju po č. g. J. Rozmanu 6 K.; mohorjani St. Jakob v Rožu po č. g. Matiju Ražunu, župniku, 15 K.; mohorjani Vranja peč po č. g. Francu Krecku, župniku, 3 K.; mohorjani Brdo pri Smohoru po č. g. Antonu Šturmu, župniku, 3 K.; mohorjani Gotovlje, po č. g. Jakobu Zupaniču, župniku, 15 K.; mohorjani Šmartno na Paki, po župnem uradu, 15 K 37 vin.; mohorjani Žihpolje, po župnem uradu 5 K.; mohorjani v Podbrezjah, po župnem uradu 9 K 40 vin.; mohorjani St. Jurij na Vinogradih, 5 K.

Za „Slov. Stražo“ je daroval gospod Anton Križ lepo število obrabljenih znamk. Hvala mu!

Narodno gospodarstvo.

Srbsko združništvo v dalmatinskem Primorju. Na IV. občnem zboru Zveze srbskih pridobitnih in gospodarskih zadrug v Dubrovniku se je poročalo, da je imela ta zveza dne 30. junija 1911 45 zadrug (22 rajtajzovok, 9 posojilnic, 2 zadrugi za izdelovanje olja in eno ribiško zadrugo). Tekom zadnjega poslovnega leta jih je priraslo 5. Poslojna poročila je poslalo 37 zadrug, ki so imele koncem leta 1910 4627 članov z 8328 deleži. Hranilnih vlog imajo te zadruge 2.903.693 K, posojil so dale 700.318 K. Zanimivo in značilno za okoliš, v katerem zveza deluje, je, v kako svrhe so se posojila dajala: na prvem mestu so tača za amortizacijo dolgov (475), 189 posojil za nakup življenjskih potrebščin, 91 za nakup živine, 96 za nakup posestev, 7 za nakup orodij. Zadruge posredujejo tudi nakup kmetijskih potrebščin. Rezervni fond znašajo 119.553 K, čisti dobiček 71.489 K. 10 rajtajzovok izkazuje koncem leta 1910 izgubo 1147 K. Z obžalovanjem omenja poročilo dejstvo, da komaj 50 odstotkov zadrug zna pisati in brati, vsled česar je tudi prirejanje zadrughnih tečajev otežkočeno. Leta 1910 sta se vršila dva tečaja za tajnike z dobrim vspehom. Zadruge so prirejale v svrhu utrditve in razširjenja zadrughne misli sestanke s predavanji; takih sestankov je bilo 43. Zadrughne knjižnice imajo 2096 knjig in 108 listov. Tudi so se prirejali tečaji za analfabete (nepismene).

Nazadovanje živinoreje v Bosni in Hercegovini. Nasproti letu 1895 so našli leta 1910 manj: 11.426 konj, 107.641 goveje živine, 54.841 koz, 731.866 ovac, in 135.019 prašičev.

Koliko je Slovanov na svetu.?

Znani ruski učenjak profesor T. D. Florinski je izdal pred kratkim narodnopisno karto zapadnega slovanstva in zapadne Rusije („Etnografičeskaja karta zapadnago Slavjanstva i zapadnoj Rusi.“ Kijev. 1911. Cena dva rublja.)

Po računu profesorja Florinskega je bilo začetkoma leta 1911 vseh Slovanov 159.420.000. Ako se pa vzame povprečni prirastek prebivalstva med Slovani vsako leto 2.500.000, potem znaša število Slovanov koncem tekočega leta 162.000.000.

Izmed 159.420.000 Slovanov jih je: 1. Rusov 110.000.000, in sicer 69.500.000 Velikorusov, 33.100.000 Mažorusov in 7.400.000 Belorusov; 2. Poljakov je 21.700.000; 3. Srbov in Hrvatov 8.773.000; 4. Čehov 7.500.000; 5. Bolgarov 5.700.000; 6. Slovakov 2.740 tisoč; 7. Slovencev 1.500.000; 8. Kašubov 370.000 in 9. Lužičkih Srbov 157.000.

Izmed Rusov živi 105.000.000 v Rusiji, 4.500.000 v Avstro-Ogrski, v ostali Evropi 70.000, v Ameriki 330.000 in v Aziji 100.000.

Poljakov živi v Rusiji 9.800.000, v Avstro-Ogrski 4.900.000, v Nemčiji 3.900.000, in v ostali Evropi 100.000.

Čehov je v Avstro-Ogrski 6.935.000, v Nemčiji 126.000, v Rusiji 65.000, v Ameriki 310.000 in v ostali Evropi 64.000.

Srbov in Hrvatov živi v Srbiji 2.800.000, v Črnigori 260.000, v Avstro-Ogrski 5.855.000, v Tu-

čiji 550.000, v Rusiji 2000, v Italiji 6000, v Ameriki in drugih deželah 300.000.

Bolgarov živi na Bolgarskem 3.400.000, v Turčiji 1.900.000, v Rumuniji 110.000, v Rusiji 226.000, v Avstro-Ogrski 34.000, drugod 30.000.

Slovencev živi v Avstro-Ogrski 1.325.000 in sicer v Avstriji 1.220.000, na Ogrskem pa 105.000, v Italiji 43.000, v Ameriki in drugod 132.000.

Kašubov živi v Nemčiji 222.000, v Ameriki pa 148.000.

Lužičkih Srbov je 56.000 na Saksonskem, 90 tisoč v Prusiji, 11.000 pa v Ameriki in Avstraliji.

V Rusiji je Slovanov 115.100.000, v Bolgariji 3.430.000, v Srbiji 2.800.000, v Črnigori 260.000, v Avstro-Ogrski 25.000.000, v Turčiji 2.450.000, v Nemčiji 4.500.000, v Rumuniji 130.000, v ameriških državah 4.500.000, v Italiji 50.000, v raznih državah 600 tisoč.

Po veri je 111.530.000 pravoslavnih, 3.500.000 pravoslavnih razkolnikov, 4.220.000 unijatov, rimskih katolikov je 37.300.000, protestantov 1.640.000 in mohamedancev 1.230.000.

Književnost in umetnost.

Krščanski vojak. Pouk slovenskim mladeničem, ki so poklicani v vojaško službo. Priredil Valentin Rozman, c. in kr. vojaški kurat. Tiskala in založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1911. — Tako je naslovljena nova knjiga, ki na 119 straneh podaja slovenskim mladeničem izborne nauke. Tu najdemo razprave o vojaškem poklicu, o imenitnosti in svetosti prisage, o pomenu vojaške zastave, o ljubezni do domovine, o svetosti kraljeve krone, o izpolnjevanju dolžnosti, o tovarišiji, o veri in molitvi, o bratovškem opominjevanju, o pijančevanju, o pohotnosti in samoumoru. Imenitni in koristni so nauki, ki jih tu beremo, ne le istim mladeničem, ki so tako srečni, da smejo nositi vojaško suknjo, ampak tudi drugim slovenskim mladeničem, ki se pripravljajo na vojaški stan. Mladenič spozna po tej knjigi svoje vojaške dolžnosti, pa tudi čednosti, ki ga naj dičijo in nevarnosti, ki mu pretijo. Le tisti vojak bo v resnici zvesto in zadovoljno opravljal svojo včasih zelo neporno službo, ki ga krepijo verska načela. Le kdor se v vojaškem poklicu ravna po načelih, kakor so v tej knjigi pravilno domače razložena, dela čast Bogu in cesarju, veri in domovini, pa tudi vsem domačim in znancem. Zato slovenskim materam in sestram, ki imajo sinove, oziroma brate pri vojakih, ne moremo boljšega svetovati, kakor da jim naročijo kot darilo za božič ali novo leto knjigo izborne vsebine „Kršč. vojak.“ Pa tudi dušni pastirji, ki pripravljajo k vojakom odbrane na njih novi in važni vojaški poklic, naj seznanijo mladeniče s dobro sestavljeno knjigo: „Krščanski vojak.“ Kdor jo naroči v trgovini Cirilove tiskarne v Mariboru, naj po nakaznici pošlje za knjigo 80 vin. in 10 vin. za poštnino.

Poslano.

V „Nar. Listu“ od 26. t. m. se zaganja v mene radi nekega podlistka neki Jurij Plevnik iz Verač. Odkrito povem, da me je ta napad presenetil. Če bi moral imeti radi vseh nerabnih podlistkov dolge korespondence, bi mi za pametnejše delo preostajalo premalo časa. Toda še nekaj drugega je, kar me spravlja v začudenje. Ta Jurij Plevnik si je pri meni hotel priboriti posebno zaupanje s tem, da mi je pisemno in ustmeno ponudil službo političnega vohuna pri g. Robleku, v katerega službo je tisti čas — bilo je, kolikor se spominjam, meseca aprila — vstopil. Ker ne živim na Ruskem in ker ljubim samo odkriti boj, zato sem tudi Plevnika upošteval tako, kakor zasluži. Mislim, da sem ravnal povsem, kakor se sme pričakovati od spodobnega človeka. Čudno se mi pa zdi, da sili Plevnik s svojo, ne ravno lepo zadevo na dan. Ima pač vsak svoj okus.

Maribor, dne 27. oktobra.

L. v. Kemperle.

Senzationelen beg iz Graške jetnišnice.

Pred kratkim so zaprli vodilne glave sleparske banke Gyz-Guyer in komp., med temi tudi nekega Samuela Schwarzja. V soboto zjutraj so pa našli njegovo celico prazno; z njim je pa tudi izginil jetniški paznik Rath. Takoj je postalo jasno, da je Schwarz pobegnil s pomočjo Ratha. Ta je storil svoj čin gotovo vsled dolgov, ki jih je imel, Schwarz mu je pa plačal lepo svoto za oprostitev.

Državno pravdnništvo je takoj brzojavnim potom obvestilo vse železniške postaje, orožniške postaje in pošte, kakor tudi vse pristaniške policijske urade, ki pridejo v tem slučaju v poštev.

Posrečilo se je, prihi na sled beguncema. Odpeljala sta se iz Gradca po noči z brzovlakom in sta izstopila na Pragerskem, Rath še v svoji službeni uniformi. Vzela sta vzpne listke, Schwarz do Budimpešte, Rath pa do Siofoka na Ogrskem.

Dosedaj se še ni posrečilo, jih prijeti, mogoče se bo pa to zgodilo v najkrajšem času.

Ratha so med tem časom že aretirali. Ker ni imel denarnih sredstev, se je v Berolinu sam javil. O Schwarzu ni ne duha ne sluha. Ob enem z njim je izginila tudi njegova ljubica Goldmann iz Gradca.

Štev. 40067 1911.
II. 5102.

Razglas.

Naročitev ameriških trt za plačilo iz združenih držav-
nih in deželnih nasadov za nasadno dobo 1911/1912.

Štajer-ki deželni odbor imel bo za prodati v prihodnji
spomladi iz združenih državnih in deželnih nasadov naslednje
množine ameriških trt in sicer:

1. 900.000 cepljencev, večinoma od laške graševine,
belega burgundca, zelenčiča, rumenega šipona, bele in rudeče
žlahntine, rudečega tramince, renske graševine, muškateleca,
cepljenih na riparijo Portalis, vitis Solonis ali rupestris
Montikole.

2. 400.000 korenjakov od riparije Portalis, vitis
Solonica in rupestris Montikole.

3. Tri in pol miliona ključev od zgoraj imenovanih
treh podlag in od Goethe'ja štev. 9.

Cena trtam je:
I. 1000 komadov cepljencev 200 kron za imovite po-
sestnike, 140 kron za vse druge.

II. 1000 komadov korenjakov 24 kron za imovite
posestnike, 16 kron za vse druge.

III. 1000 komadov ključev 10 kron.

Deželni odbor si pridrži pravico, od več kakor na 1500
cepljencev in 3000 korenjakov ali 5000 ključev zmaajšati
naročeno množino trt, ravna se po številu oglašanih naročil.

Naročila na te trte naj se vložijo do 10 novembra
t. l. naravnost na deželni odbor v Gradec ali pa skozi o-
bšinske ur. de, pri katerih se dobé v ta namen narejeni na-
ročilni listi.

Obšinski predstojniki morajo izpolnjene naročilne liste
odposlati takoj deželnemu odboru v Gradec.

Naročila, ki se vložijo do 15. novembra, se bode zbi-
rala in trte potem razdelile razmeroma med vse naročnike, ako
jih ne bi bilo toliko, da dobi vsaki naročeno število.

Vse te trte se bodo oddajale le štajerskim posestnikom
in morajo tudi oni naročniki, kateri vložijo prošnje narav-
nost na deželni odbor, doprinesti potrdilo od obšinskega
predstojništva, da imajo res vinograde v občini.

Cene veljajo na mestu, kjer se bodo trte odkazale, in
se mora znesek izplačati pri prevzetju. Ako se trte odpošljejo
po železnici, se bo znesek povzel. Stroški za zavitek in do-
voz se bodo posebej zaračunali.

Na vsakem naročilu je natanko navesti: 1. ime (tako
napisano, da se lahko čita), bivališče in stan naročnika; 2.
davčna občina, v katerej se nahaja vinograd, ki ga hoče
naročnik obnoviti; 3. vrsta trte (sorta), katero želi; 4. za-
daja poštna ali železniška postaja.

Ako bi zaželjena vrsta pošla, bo se ona z drugo ena-
ko nadomestila, ako si naročilec tega odločno ne prepové.

Trte se morajo od naročnikov ako mogoče osebno
prevzeti; če se po železnici dopošljejo, pa takoj po vspro-
jemu pregledati.

Pritožbe se morajo vložiti takoj na vodstvo trtnice;
na poznejše pritožbe se ne bode oziralo.

Gradec, dne 23. septembra 1911.

Od štajerskega deželnega odbora.

Emund grof Attems.

Delavnica za popravila

Dobro! Po cenil!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragoce-
nosti, srebrnine in optičnih
stvari po vsaki cenil.

Tudi na obroki! Ilustr. cenik zastoj!

Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 3-50

Pristna srebrna ura 7-

Original omega ura 18-

Kuhinjska ura 4-

Budiljka, niklasta 3-

Poročni prstani 2-

Srebrne verižice 2-

— Večletna jamstva —

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26.

Poprave zlatnine in srebra.

Trgovina s steklom

porcelanom in kamenino

Iv. Kleinšek

Maribor, Koroška cestal 7

Dobro! Po najnižjih cenah.

Dobro! Po najnižjih cenah.

priporoča svojo bogato za-
logo steklene in porcelanske
posode, svetilk, ogledal, šip
in okvirjev za podobe kakor
vse v to stroko spad. dela.
Poprave se hitro, zelo so-
lidno in najcen. izvršujejo!

Pijte samo Tolstovršsko slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroška.

Zakaj, moj ljubi, si nahoden?

Meni se kaj takega sploh ne more zgoditi. Prvič
imam izvrstno protisredstvo in drugič, si znam hitro
pomagati, ako čutim le malo prehlajenja; jaz vzamem
zmiraj pristne sodenske mineralne pastile. Kakor
hitro obolijo vrat in bronhije vsled nahoda, poma-
gajo hitro in sigurno sodenske pastile. Zatoraj po-
slušaj moj svet, kupi si v lekarni ali drožeriji ška-
tljico sodenskih za K 1-25, pazi pa, da ne dobiš
kakih ponarejenih.

Generalna reprezentanca za Avstro-Ogrsko W. Th.
Guntzert, c. kr. dvorni dobavitelj Dunaj IV-1., Grosse
Neugasse 17.

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega“ : Francka : s
kavnim mlačkom iz tovarne Zagreb. Lj. vsled svo-
je nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kaka-
vosti našel je pravi Franck toli priljubljen
sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

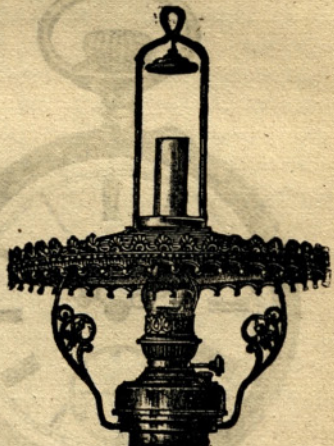
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

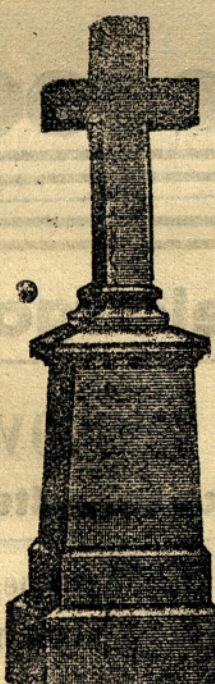
priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanske
posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

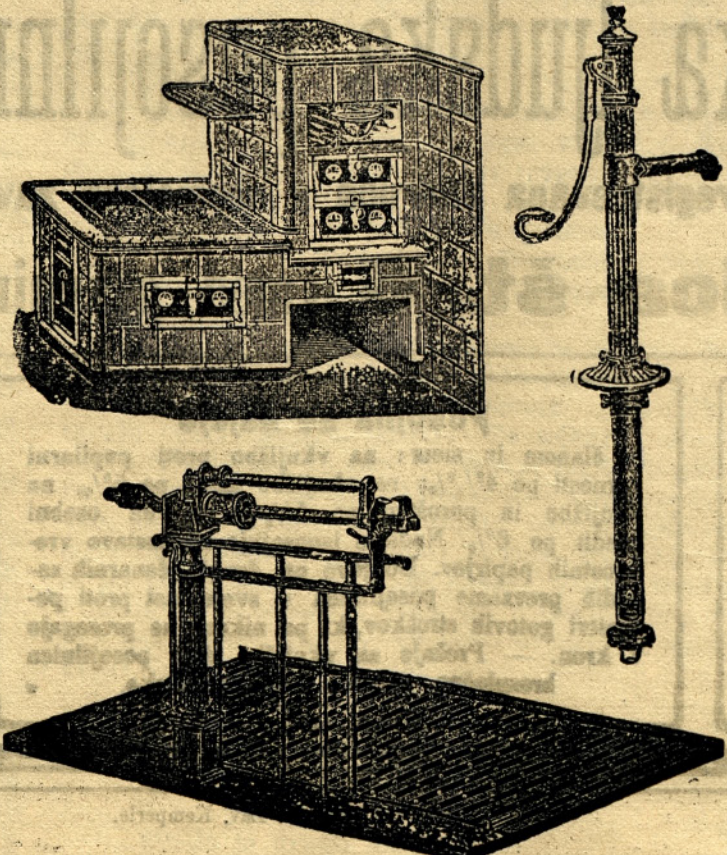
Žaga, brusil in struže s strojnim obratom. :: Zaved za graviranje
črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stav-
bena dela iz tu- in inozemskega materijala. ::
Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga
izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni
plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. ::
Centri in stroškovni proračuni brezplačno.
Brzejavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadržam, občinam, korporacijam in za-
sebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne
kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tu-
di vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobov-
itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike
gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovoda
iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde-
lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brücken-
wagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popra-
vilo. Napeljujem strelovođe ter prevzamem sploh vs-
v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista to-
in solidno, vse po zmernih cenah.

Pozor! Pozor!

Prva največja zaloga in izdelovalnica čevljev, pri-
poroča svojo veliko zalogo najboljših in naj-
modernejših čevljev za gospode, dame in otroke.
Nadalje prave gojserske lovski čevlje s podplati
iz probkvine, gamaše in galoše. Ravnotako velika
izbira blaga iz klobučevine.

Štefan Strašek, Celje.
Kovaška ulica 3,

V najem se da dobrodoča **gostilna in trgovina** z mešanim blagom v »Narodnem domu« v **Grebinju** na Koroškem. — Prosilci morajo imeti spričevalo trgovske vsposobnosti in se oglašiti ustmeno ali pisмено pri »Hranilnici in posojilnici v Velikovcu« do dne 15. novembra t. l.

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

Prepričajte se! **Ne zamenjajte!**

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj »Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Dr. Turnerievo letošnje vino

toči samo gostilna **Inkret** v **Karčovini** pri Mariboru na Lajtersperški cesti. Dobi se izboren muškatelec, burgundec in mozler. Mrzla kuhinja.

sukno
za moške, volneno za ženske oblike in vse manufakturno blago razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna R. Sternecki v Celju. Vzorec zastoj.

Molitvenike, rožne vence, podobice, križe različnih vrst, svetinj iz aluminijuma itd. itd. priporoča Tiskarna sv. Cirila v Mariboru ob Dr.

Slovinci pozor!

Tehtnice (vage) za mošt, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor
Tegethofova cesta št. 39.

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner
Koroška cesta, filialka v Tegethoffovi ulici.

Veletrgovina s špacerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc: Celje
Glavna zaloga: Graška cesta 22 Podružnica: Narodni dom.

Prazen je Izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. g. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom.

Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi deželne in druge pridelke, kakor oves, rž, pšenico, divji kostanj, želod, suhe gobe, med v satovju, fižol, seno, orehe, krompir, malisno štopo, smrekove storže, vsakovrstno sadje, sveže in suho, vinski kamen, itd. itd. sploh vse deželne pridelke po najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne vreče, ter petrolejske in oljnate sode.

Imam tudi v zalogi riževno moko in otrobo; za krmilo živine v ceni od 9 do 15 Kron 100 kg pri odjemu celega vagona ter „Lukulus“ za pitanje svinj.

Slikar in pleskar

Prezvamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske streke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravec v Celju
Gospodska ulica 5.

Na debelo! **Veletrgovina s papirjem.** Na drobno!

Goričar & Leskovšek **Zvezna trgovina** (Goričar & Leskovšek)
Celje : Graška ulica št. 7. Celje, Rotovška ulica št. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na 3 dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se pošilja hranilne položnice na razpolago (šok konto 97.078). Rečni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 4 1/2%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na nastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje lasti proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kateke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvanredno praznike. — V uradnih urah se sprejema in plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in posiljuje sprejemajo vsak delavnik od 6.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne.